

DEN OMFATTANDE VÄLFÄRDSBERÄTTELSEN I KIMITOÖNS KOMMUN 2022-2025

Innehåll

1	INLEDNING.....	4
1.1	Utveckling 2017-2021.....	5
2	EKONOMI.....	6
2.2	Indikatorer.....	7
3	BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER.....	9
3.3	Styrkor.....	9
3.4	Verksamhet	11
3.4.1	Barnrådgivningen.....	11
3.4.2	Småbarnspedagogiken	11
3.4.3	Skolan och elevvården	12
3.4.4	Pedagogiska måltider inom dagvård och i skola.....	14
3.4.5	Familjeservice enligt socialvårdslagen	14
3.4.6	Fritidsverksamhet.....	15
3.4.7	Föreningar	16
3.4.8	Kulturverksamhet.....	16
3.5	Indikatorer.....	17
3.6	Välfärdsplan 2022-25.....	27
4	UNGA OCH UNGA VUXNA.....	28
4.7	Styrkor.....	28
4.8	Verksamhet	28
4.8.1	Utbildning på andra stadiet och studerandevården	28
4.8.2	29
4.8.3	Sysselsättningsverksamheten i Kimitoöns kommun:.....	30
4.8.4	Fritidsverksamhet.....	31
4.8.5	Kulturverksamhet.....	31
4.8.6	Föreningar	32
4.9	Indikatorer.....	32
4.10	Välfärdsplan 2022-25.....	35
5	ARBETSFÖRA.....	36
5.11	Styrkor.....	36
5.12	Verksamhet	37
5.12.1	Livsmiljö och arbetsliv.....	37
5.12.2	Socialt arbete.....	38
5.12.3	Miljö och teknik.....	42
5.12.4	Fritidsverksamhet.....	43
5.12.5	Kulturverksamhet.....	43

5.12.6	Föreningar	44
5.12.7	Vuxeninstitutet	44
5.13	Indikatorer	45
5.14	Välfärdsplan 2022-25	51
6	ÄLDRE	52
6.15	Styrkor	52
6.16	Verksamhet	52
6.16.1	Fritidsverksamhet	56
6.16.2	Kulturverksamhet	57
6.16.3	Föreningar	57
6.16.4	Vuxeninstitutet	57
6.17	Indikatorer	58
6.18	Välfärdsplan 2022-25	61
7	ALLA ÅLDERSGRUPPER	62
7.19	Indikatorer	62
7.20	Välfärdsplan 2022-25	66
8	Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder	66
9	Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin	67
10	Särskilda program och planer för främjande av välfärden	68
11	Godkännande av planen	68

UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER FULLMÄKTIGEPERIODEN 2017 - 2021

1 INLEDNING

Välfärdsberättelsen utarbetas i kommunen till ett verktyg för planeringen, uppföljningen, utvärderingen och rapporteringen av välfärdspolitiken. Berättelsen är en koncist och i lättförståelig form skriven beskrivning av kommuninvånarnas hälsa och välfärd samt av ändringar och utvecklingsbehov av faktorer som påverkar den.

Välfärdsberättelsen är en del av kommunens strategiska ledning och den kommer att utnyttjas i planeringen av ekonomin och verksamheten.

För arbetet med välfärdsberättelsen har tillsatts en styrgrupp/välfärdsgrupp. Styrgruppen/Välfärdsgruppen är en tväradministrativ arbetsgrupp med tjänsteinnehavare från alla sektorer.

Välfärdgruppen består av följande medlemmar:

Kommundirektör Erika Strandberg, ordförande
Fritidschef & välfärdskoordinator Bo-Eric Ahlgren, sekreterare
Ledare för den grundläggande utbildningen Kim Bredenberg
Omsorgschef Karin Simola
Projektkoordinator Sven Ivars
Kost- och städchef Birgitta Parikka
T.f kultursekreterare Minna Hemgård
Socialchef Niina Hemming
Ledare för småbarnspedagogik Janni Ölander

Fritidschefen/välfärdskoordinatören Bo-Eric Ahlgren har till uppgift att i samarbete med kommunens avdelningar/enheter utarbeta välfärdsberättelsen för perioden 2022-2025

Välfärd som begrepp

Välfärd är ett omfattande och mångfasetterat begrepp. Därför är det svårt att definiera det entydigt och att mäta det är i många hänseenden utmanande. Människors välfärd kan inte beskrivas med enskilda nyckeltal utan man måste söka flera indikatorer för mätningen av välfärden och livskvaliteten. I grund och botten är begreppet subjektivt och bygger på externa förutsättningar för välfärden och erfarenhetsbaserade element.

Välfärd betyder olika saker för människor i olika livsskeden. I denna välfärdsberättelse betraktas välfärden genom olika levnadsfaser. Välfärden beskrivs allmänt som summan av hälsa och sociala faktorer. Välfärden skapas gemensamt av människorna själva, den närmaste omgivningen, servicesystemet och samhällspolitiken. Välfärd är människors självständiga, trygga, hälsosamma och sociala förmåga att klara sig samt trivsel i deras egen boende- och verksamhetsmiljö.

Främjande av välfärd och hälsa

Främjandet av hälsa och välfärd hör till kommunernas basuppgifter. Hälso- och sjukvårdslagen bestämmer att kommunens uppgift är att erbjuda alla invånare lika förutsättningar för ett hälsosamt liv. Hälso- och sjukvårdslagen framhäver att man ska utveckla strukturer och ledning för främjandet av välfärd och hälsa. Ledningspraxisen ska omfatta hela kommunorganisationen och möjliggöra samarbete också med utomstående aktörer och regionala organisationer. Målet är att alla strävar gemensamt efter att påverka förutsättningar för hälsa och välfärd. För att detta ska vara möjligt, behövs det alltmer information om

befolkningen och befolkningsgrupper samt information om teman som man kan påverka genom beslutsfattande och tjänster.

Att främja hälsa omfattar all den verksamhet som förbättrar hälsan och funktionsförmågan samt minskar på hälsoproblemen och skillnaderna i hälsa mellan olika befolkningsgrupper samt påverkar förutsättningarna för hälsa och välfärd, såsom levnadssätt och livskompetens, levnadsförhållanden och livsmiljö samt tillgången på tillräckliga tjänster.

Struktur och metod

I Kimitoöns kommun har man sedan 2017 utarbetat en enhetlig välfärdsberättelse. Välfärdsstatistik har rapporterats i program och översikter som bygger på ålders- eller temagrupper. Vid utarbetandet av välfärdsberättelsen har man utnyttjat indikatoruppgifter i den riksomfattande elektroniska välfärdsberättelsen

I den elektroniska välfärdsberättelsen har det samlats hundratals kommun- och regionvisa hälso- och välfärdsindikatorer som har tagits ur offentliga statistikällor, såsom Statistikcentralen och Institutet för hälsa och välfärd (THL). Med hjälp av materialet kan man göra både kommunjämförelser och tidsserier.

Vid valet av indikatorerna är syftet att ge en så omfattande bild av välfärden hos kommunens olika befolkningsgrupper som möjligt och beskriva kommunens särdrag.

För varje grupp har det valts 5-24 indikatorer. Till jämförelsekommuner har man valt en grannkommun (Pargas), en kommun som till sin storlek och till sin språkstruktur kan jämföras med Kimitoön (Kristinestad) samt landskapet Egentliga Finland i medeltal. Tidsjämförelsen omfattar en tidsperiod på tio år.

1.1 Utveckling 2017-2021

På basen av THL skolundersökningen 2021 för åk 8-9, har den psykiska hälsan, inklusive ensamheten och självkänsla försämrats ytterligare. Särskilt flickor uppger att psykiska hälsan inte är bra. Denna statistik gäller inte enbart Kimitoön utan är i linje med övriga kommuner i Finland. Indikatorn för övervikt visar för Kimitoöns del 25.5% och är sämre än 2017. Resultatet här är ändå aningen bättre än 2019. Användningen av alkohol, tobak, snus och droger går i rätt riktning. I synnerhet har elevernas användning av tobak, snus och olagliga droger minskat drastiskt sedan 2017, vilket är mycket positivt.

I movetesterna har resultaten förbättrats sedan 2017, men här har vi under åren 2018-2020 haft en svacka med procenten av elever som har svag fysisk funktionsförmåga. År 2021 gjordes det genom tiderna bästa resultatet i kommunen. Procenten av elever med svag fysisk funktionsförmåga är bästa resultatet sedan movetesterna började. Flickornas gemensamma resultat är 33% och pojkarnas 38%, vilket är klart bättre än hela landets medeltal som är 39% och 40% samt Egentliga Finlands medeltal som är 40% och 41%.

Välfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter

2 EKONOMI

En ekonomi i balans är en förutsättning för att kommunen ska kunna sköta de uppgifter och tjänster som hör till den. Med stöd av en solid ekonomi kan kommunen fokusera på sin egen roll, främja kommunens livskraft och sörja för invånarnas välmående.

År 2020 tog fullmäktige beslut av servicenätutredningen som var en slutprodukt av det ekonomiska balanseringsprogrammet Balans 2020. Genom balanseringsprogrammet och servicenätutredningen har man kunnat balansera upp kommunens ekonomi till en balanserad nivå för åren 2021 och 2022.

Från år 2023 övergår social- och hälsovården över till välfärdsområden vilket innebär att kommunens ekonomi påverkas i stor utsträckning. Mer än hälften av kommunens verksamhetskostnader överförs till välfärdsområdet men även mer än hälften av kommunalskatteintäkterna och statsandelarna överförs. En fortsatt balansering av ekonomin är en förutsättning för att kommunen skall kunna fortsätta verka självständigt och inte bli föremål för kriskommunförfarandet.

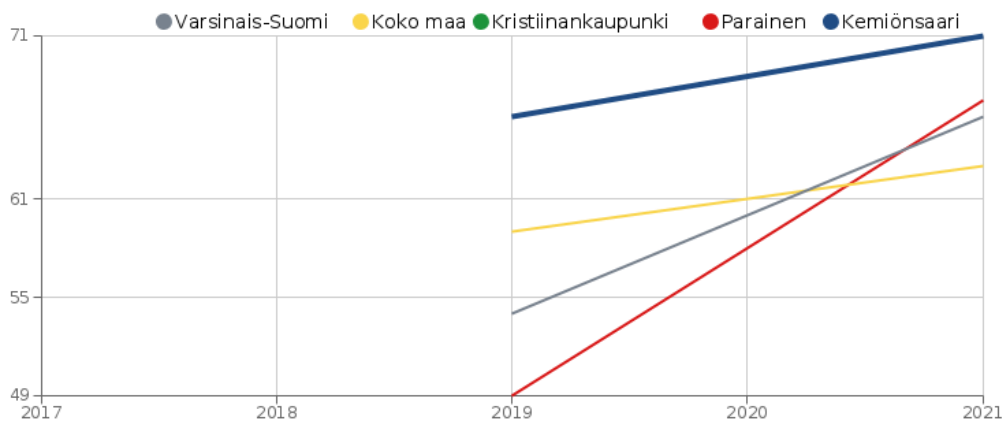
Fastän verksamhet och samtidigt en del av intäkterna och kostnaderna överförs till välfärdsområden blir ändå alla fastigheter kvar i kommunens innehav och därmed även bokföringsmässiga avskrivningar och lån för dessa. Detta innebär en stor ekonomiska inverkan fastän kommunens egen verksamhet inte längre verkar i fastigheterna och utrymmen.

Kommunen kan påverka sin egen ekonomi genom att antingen minska på utgifterna eller öka intäkterna och inkomsterna. Kommunen kan öka sina försäljningsintäkter och minska sina verksamhetskostnader genom att bl.a avyttra obehövlige byggnader vilket redan gjorts i bred utsträckning de senaste åren, påverka storleken på personalkostnaderna genom strukturella förändringar i verksamheten och genom att effektivera verksamheten. När någon går i pension eller övergår från kommunens tjänst till en annan arbetsgivare, måste man noggrant bedöma om det går att effektivera verksamheten genom att se över verksamhetssätten och undvika att rekrytera ny personal i stället för den som avgått.

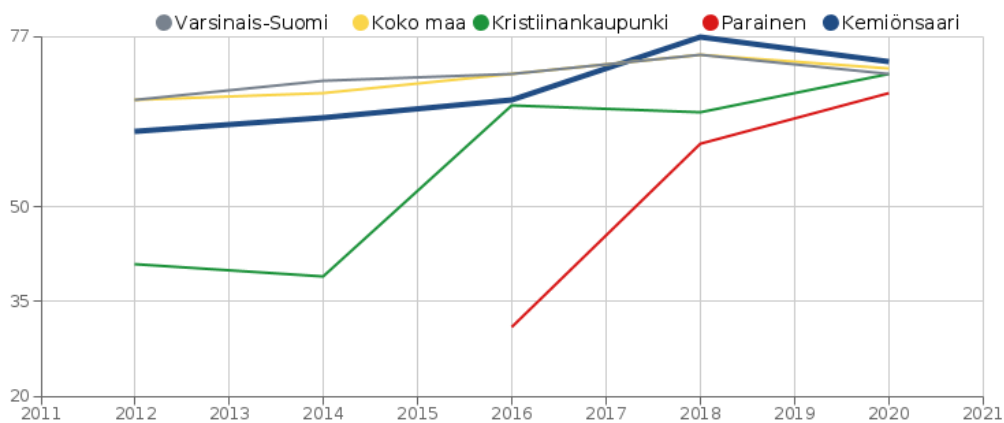
Utöver de åtgärder som är inriktade på driftsekonomin behövs ansvarsfulla beslut, genom vilka kommunens skuldsättning hålls under kontroll. Förutom att dämpa skuldsättningen måste kommunen i fortsättningen klara av att höja självfinansieringsandelen för investeringarna och starkt avväga varje investering, med tanke på den framtida ekonomin. Med tanke på en ansvarsfull ekonomi är det inte tillrådligt att kommunen finansierar amorteringar genom att ta mera lån.

2.2 Indikatorer

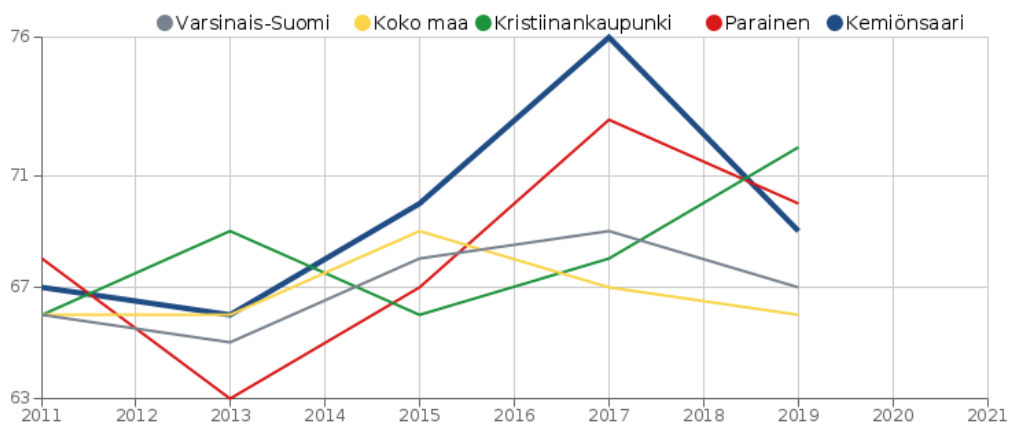
Främjande av kultur i kommunerna - TEA, poäng

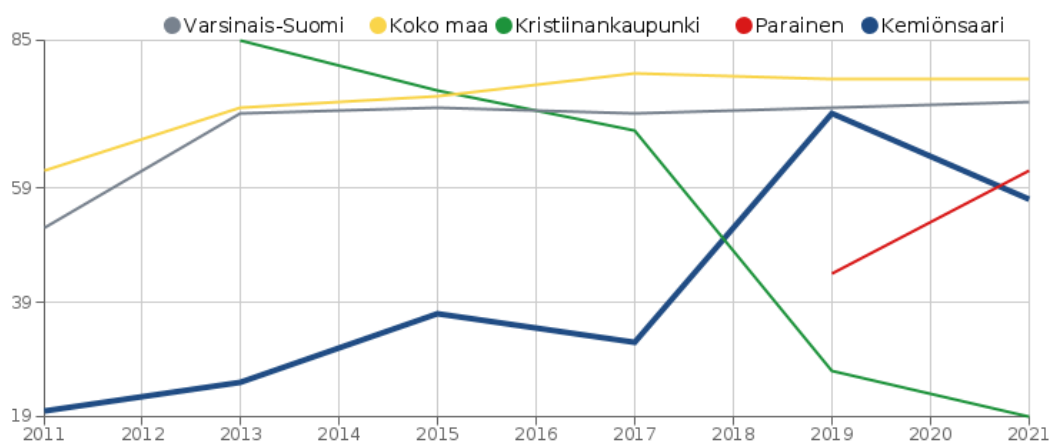
Främjande av motion och idrott i kommuner - TEA, poäng

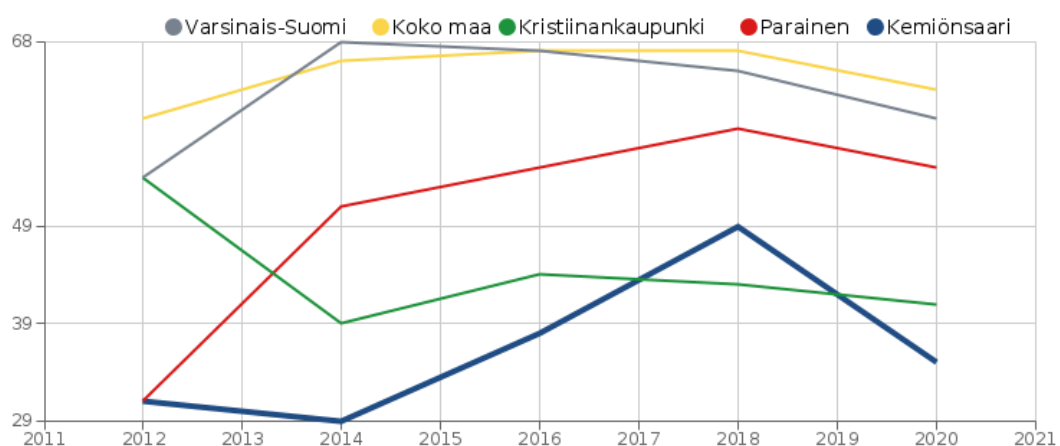
Främjande av välbefinnande och hälsa i den grundläggande utbildningen - TEA, poäng

Främjande av välbefinnande och hälsa i kommunens ledning - TEA, poäng

Hälsofrämjande aktivitet i primärvården - TEA, poäng

Tea poängen har inom några områden gått neråt. Detta beror främst på att poängsättningen har skärpts med nya uppgifter i enkäterna.

3 BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER

3.3 Styrkor

Små enheter i kommunens verksamhet

Gruppstorlekarna på Kimitoön är relativt små, vilket ger möjlighet att se varje elev och anpassa undervisningens innehåll. I genomsnitt består en skolklass på Kimitoön av ca 15 elever. Skolmaten tillreds i egna tillredningskök.

Små enheter i välfärdsområdets verksamhet

En fördel med små enheter inom barnrådgivningen är att det går snabbt att få kontakt med den man söker; familjen får lätt kontakt med hälsovårdaren, och även vice versa. Vid brådskande ärenden går det i de flesta fall att ordna en besökstid till familjerna till samma dag. Det finns så gott som alltid en hälsovårdare på rådgivningen som familjen kan få kontakt med. En styrka är även att det finns olika hälsovårdare att välja mellan.

Inom skolhälsovården innebär små enheter att det går snabbt att få kontakt med elevvårdspersonalen och man kan fokusera på preventiva arbetsmetoder, dels på individuell nivå såväl som på gruppnivå. I de flesta fall går det att ordna en besökstid till eleverna samma dag vid brådskande ärenden. Elevvårdspersonalen är relativt ofta på plats i alla skolor. Samma elevvårdspersonal genom både lågstadiet och högstadiet innebär kontinuitet i vården, samt förhoppningsvis trygghet och av personalen en perspektivsyn på själva elevvården. Detta ger även möjligheter att individanpassa bemötandet.

Styrkan i familjeservicen ligger i att tjänsterna är lättillgängliga och antalet klienter är rimligt jämfört med övriga landskapet, vilket möjliggör äkta och förtroendefulla klientrelationer. Inom Kimitoöns socialväsande arbetar man intensivt nära klienten och klientens naturliga nätverk. Ett systemiskt arbetsgrepp ökar klienternas förståelse för sin egen situation och bakomliggande faktorer samt aktiverar klienternas närmaste krets, vilket stärker de positiva förändringar som sker i familjen.

Vi jobbar för att dessa styrkor skall finnas kvar i det nya välfärdsområdets verksamhet.

Delaktighet

Delaktigheten i Kimitoöns skolor är äkta och genomsyrar hela verksamheten. Från att ungdomsparlamentet startade år 2002 har elevrådsverksamhet utvecklats i skolorna och gett eleverna en reell möjlighet att vara med och påverka sin skolvardag.

I kommunen finns följande modeller för delaktighet:

- Ungdomsparlamentet med representanter i alla nämnder samt kommunstyrelsen och olika utskott
- Islaparlamentet, där alla elever får komma med förslag till en mera trivsamt och aktiv närmiljö. Representanter från åk 1 i grundskolan till gymnasiet åk 3 beslutar sedan gemensamt om vilka idéer som får finansiering för sammanlagt 10.000€
- Elevkårsverksamhet i åk 1-9 samt gymnasiet och Brusaby Axxell
- Alla skolor har föräldraföreningar
- Talkoresurser (frivilliga som leder hobbyverksamhet, föräldrarna samlar in pengar)

Tvåspråkighet

Tack vare tvåspråkigheten ordnas dagvård på svenska och finska. Tvåspråkiga barngrupper finns i daghemmen och inom familjedagvården. Tvåspråkigheten stöds på ett positivt sätt genom språkduschar. Det finns barn i den småbarnspedagogiska verksamheten som pratar både svenska och finska som

modersmål. Det är av stor betydelse för dessa tvåspråkiga barns språkliga utveckling och identitetsutveckling att båda språken får stöd och att barnen uppmuntras att använda dem.

Natur, Skärgård och trygghet

Vår natur- och skärgårdsmiljö med simstränder, skidspår, vidsträckta naturområden, välutrustade och uppbyggda skolgårdar samt det mångsidiga utbudet av idrottsplatser skapar ypperliga möjligheter för motion och rekreation. Samarbetet med föreningar och andra aktörer bidrar till att det erbjuds en mångfald av olika fritidsaktiviteter året om. Kimitoön är en trygg miljö att växa upp i.

Vägledande samspel ICDP

Vägledande samspel/ICDP, International Child Development Programme ett förhållningssätt som används för att stärka samspelet mellan pedagogerna och barnen inom småbarnspedagogiken. ICDP definierar värdegrunden inom småbarnspedagogiken. I programmet läggs stor vikt vid att utveckla de vuxnas lyhördhet, empati och förståelse för barnens behov och tankar. I Kimitoöns kommun har man valt att implementera ICDP som ett förhållningssätt som genomsyrar allt arbete med barn, unga och familjer.

Främjande av rörelse och motion

Redan i småbarnspedagogiken satsas det på att främja rörlighet och motion. En motorikbana för 3-6 åringar arrangeras årligen vid daghemmen och inom familjedagvården. Resultaten ges till hemmen samt barnrådgivningen och följs upp från år till år.

I kommunen finns nätverk för utvecklande av rörelse och motion både inom skolsektorn och småbarnspedagogiken

Hobbyverksamheten enligt Finlands modellen som förutom rörelse och motion även innehåller kultur- och ungdomsverksamhet med sina ca. 30 olika klubbar direkt efter skolan.

Alla skolor har tillgång till en närmotionsplats som kan användas på raster och på fritiden.

Long living kort för tonåringar 13-19 år, motionskort som berättigar till rabatt på inträde hos företag som fritidsenheten har avtal med. Ungdomsverksamhet i ungdomsgårdarna finns tillgängligt så att det alla dagar i veckan erbjuds ungdomsverksamhet någonstans på ön.

Det finns ett brett och stort utbud att välja mellan när det kommer till föreningsverksamhet för barn. Många barn är engagerade i idrottsföreningar, speciellt fotbollen är stor. Turneringar och tävlingar med flera lokala föreningar, är fina arrangemang som är värda att lyfta fram eftersom sådan verksamhet inte längre är någon självklarhet i kommuner och städer.

Kulturutbud

- Kulturläroplanen
- Procentkonstprincipen
- Filmverksamhet (bred filmverksamhet för att vara en så liten kommun)
- Utrymmen för kultur
- Ett brett kulturutbud
- Ett stort antal kulturaktörer (som aktivt ordnar, engagerar sig)
- Största delen av allt utbud är tvåspråkigt (även en utmaning)
- Biblioteken främjar välfärd genom att aktivt främja läsning och tillgång till information. Flera bibliotek ger barn och unga en möjlighet att från tidig ålder anknyta till det lokala biblioteket som servicepunkt.

3.4 Verksamhet

Barnrådgivningen

Inom barnrådgivningen i Kimitoöns kommun ligger tyngdpunkten i preventiva arbetsmetoder på individuell nivå såväl som på gruppnivå för att säkerställa barns hälsotillstånd, tillväxt och utveckling. Detta innefattar dels rekommenderade hälsoundersökningar men även stödåtgärder enligt individuella behov. Till verksamheten hör även att följa upp hela familjens mående och koordinera stödåtgärder vid behov för att trygga en god hemmiljö. Influensavaccin erbjuds alla barn i ålder 6 månader till 6 år.

Besök på barnrådgivningen samt vaccinationstabellen

Barnets ålder	Vaccin
2-3 veckor	
1 månad, läkare	
6 veckor	
2 månader	Rotavirus 1
3 månader	Rotavirus 2, DTaP-IPV-Hib & Pneumokock
4 månader, läkare	
5 månader	Rotavirus 3, DTaP-IPV-Hib & Pneumokock
6 månader	
8 månader, läkare	
10 månader	
1 år	DTaP-IPV-Hib, Pneumokock & MPR
1,5 år, läkare	Vattkoppsvaccin
2 år	
3 år	
4 år, 2 besök hälsovårdare + läkare	DTaP-IPV
5 år	
6 år	MPR, Vattkoppsvaccin

Utöver planerade besök på barnrådgivningen erbjuds även uppföljning efter behov. Vid barnrådgivningen följer vi THL:s rekommendationer för barnrådgivningsverksamhet, vilket betyder att vi gör allt det som ska göras. Hälsokontrollerna genomförs enligt rådande rekommendationer, vi använder rekommenderade och lagstadgade frågeformulär som redskap i olika åldrar. Unikt för oss är ICDP filosofin och sektoröverskridande arbete. En positiv utveckling vid barnrådgivningen är det goda samarbetet med kommunens familjeservice.

Småbarnspedagogiken

I Kimitoöns kommun ordnas småbarnspedagogisk verksamhet på daghem och i familjedagvård. De olika verksamhetsformerna av småbarnspedagogik skiljer sig från varandra i fråga om lärmiljöer, resurser, personalens utbildning och behörighetsvillkor, personalstruktur och barngruppens storlek. Verksamheten följer den lokala planen för småbarnspedagogik.

Daghemsverksamhet ordnas i Kimito i Silva daghem, i Västanfjärd i Sofia daghem, i Dalsbruk i Hulta daghem samt Dals enheten och på Rosala i Hitis-Rosala daghem. Småbarnspedagogik som ges på daghem är den vanligaste formen av småbarnspedagogik. Silva daghem erbjuder även kvällsvård, nattvård och veckoslutsvård utgående från föräldrarnas behov. Skiftomsorg är behovsprövat.

Familjedagvårdarna arbetar i huvudsak i sitt eget hem och de är utspridda över hela kommunen. För tillfället arbetar tio familjedagvårdare i kommunen. Familjedagvård är småbarnspedagogisk verksamhet som genomförs i en liten grupp.

I Kimito centrum finns ett privat daghem, Lillgården. Kommunen erbjuder servicesedlar för småbarnspedagogik. Hemvårdsstöd utbetalas åt familjer som vårdar sina barn hemma.

Förskoleundervisning erbjuds på svenska Sofia, Dals, Silva och på finska i Silva och i Taalintehtaan koulu.

Morgon och eftermiddagsverksamhet erbjuds för elever som går i årskurs 1–2. Morgon- och eftermiddagsverksamheten finns i anknytning till Kimitoöns skolor.

Tyngdpunktsområden och projekt

Kimitoön har unika natur- och skärgårdsmiljöer. Naturen erbjuder möjligheter till att utforska, uppleva och experimentera i sin egen närmiljö. Utomhuspedagogiken är en väsentlig del av småbarnspedagogikens och förskoleundervisningens verksamhet. Finska förskolan i Silva är en uteförskola och förskolegruppen håller till i en närbelägen kåta i skogen.

Under åren 2021-2024 deltar Kimitoöns kommun i försöket med tvåårig förskoleundervisning, vilket innebär att utvalda enheter ordnar förskoleundervisning för barn i femårsåldern. De här enheterna är Silva daghem (svenska och finska), Sofia daghem och Hulta daghem i kombination med Dals enhet (enbart på svenska). Försöket är nationellt och Kimitoöns kommun har valts till försökskommun av undervisnings- och kulturministeriet. Syftet med försöket är att stärka jämlikheten i utbildningen, utveckla förskoleundervisningens kvalitet och genomslag, utreda kontinuiteten mellan småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den inledande undervisningen och utreda familjernas serviceval samt att få information om hur tvåårig förskoleundervisning påverkar barns förutsättningar för utveckling och lärande, sociala färdigheter och utvecklingen av en sund självkänsla.

Kimitoöns kommun deltar i projektet Småbarnspedagogiken i rörelse, med målet att få in mera inomhus- och utomhusmotion i den dagliga verksamheten både på daghem och inom familjedagvården. Välmående överlag är en långvarig satsning, både när det gäller barn och personal.

Hållbar utveckling och höjande av den digitala kompetensen är andra tyngdpunktsområden inom småbarnspedagogiken.

Skolan och elevvården

I Kimitoöns kommun vill vi främja välbefinnande och trygghet och på så sätt skapa förutsättningar för lärande. Dessa två aspekter ska beaktas i allt skolarbete och styra allas arbete. Eleverna ska ses som individer och behandlas jämlikt men också gemenskapens behov ska beaktas. Skoldagens verksamhetssätt ska vara smidiga och möjliggöra en mångsidig verksamhet. Motion och gemensamma aktiviteter som främjar det psykiska välbefinnandet ska utgöra en naturlig del av varje skoldag. Gemensam elevvård är en viktig del av verksamhetskulturen.

I kommunen finns fem svenskspråkiga och två finskspråkiga grundskolor (Amosparkens skola, Dalsbruks skola, Hitis-Rosala skola, Kimitonejdens skola, Västanfjärds skola, Kemiönsaaren keskuskoulu och Taalintehtaan koulu).

Varje skola har olika grupper och sammanslutningar som skall främja till elevernas välmående och hälsa. Genom skolornas egna elevråd är eleverna delaktiga i utvecklandet av skolverksamheten, där behandlas bl.a. trivselregler, temadagar, eleverna kan föra fram sådant de anser att kommunen borde utveckla i skolan m.m. Kimitoöns samlade elevrådsorgan är Islaparlamentet, ett parlament som årligen har ett stormöte där man behandlar och beslutar om förbättringar kring trivsel i skolan eller närsamhället.

Vänelevsverksamheten sköts långt utgående från eleverna. Eleverna kan även ha representanter i skolornas elevhälsogrupper, antimobbningsteam och andra liknade team skolorna upprätthåller. Genom mångprofessionellt samarbete ordnar vi olika typer av förebyggande verksamhet för kommunens ungdomar. Det kan vara samarbete mellan skolkuratorer, ungdomsarbetare, hälsovårdare, socialenheten, tredje sektorn m.fl. Flera skolor har medfostrarverksamhet (skolfarfar/skolmormor) som kontinuerligt besöker skolorna. Fritidssektorn och skolorna ordnar tillsammans idrotts- och friluftsanslag under läsåret. Temakvällar hålls för föräldrar i samarbete med föräldraföreningarna i skolorna.

Elevvården handlar om att se till att eleverna mår bra i skolan och hänger nära samman med skolans fostrings- och undervisningsuppdrag. Elevvården består av en lagstadgad gemensam- och individuell elevvård. Inom den övergripande gemensamma elevvården jobbar man förebyggande för hela skolan. I skolorna finns det yrkesövergripande elevvårdsgrupper som ansvarar för den gemensamma elevvården. Grupperna består exempelvis av rektor, speciallärare, kurator, psykolog, hälsovårdare, föräldrarepresentanter och elevrepresentanter.

Den individuella elevvården är inriktad på det enskilda barnet. Individuell elevvård baserar sig alltid på frivillighet och förutsätter att eleven eller vid behov föräldern ger sitt samtycke. I kommunen har vi tre skolkuratorer, två skolpsykologer och två skolhälsovårdare. Eleverna får även tandvård. Skolläkaren besöker årligen varje skola och har genomgång av olika årskurser enligt ett uppgjort schema. För den individuella elevvården kan även sektorsövergripande expertgrupper tillsättas.

Utvärderingar och uppföljning

Genom enkäten Hälsa i skolan samlar Institutet för hälsa och välfärd vartannat år in information om de ungas levnadsförhållanden, skolförhållanden, upplevd hälsa, hälsovanor och om elev- och studerandehälsovården. Eleverna i lägre klasserna av grundskolorna och deras försörjare ska delta med början av 2021. År 2021 besvaras enkäten av:

- eleverna i klass 4 och 5 i grundskolor och deras försörjare
- eleverna i klass 8 och 9 i grundskolorna
- 1:a och 2:a årets studerande i gymnasierna
- 1:a och 2:a årets studerande vid yrkesläroanstalterna

Skolorna utnyttjar informationen på basis av enkäten Hälsa i skolan i såväl främjandet av skolmiljöns välbefinnande, elev- och studerandevården som undervisningen av hälsokunskap.

Skolans trivselprofil är också ett sätt att få information om välmåendet i hela skolan och den kan därför utgöra en grund för skolans utvecklingsarbete. Resultaten kan användas för att utveckla skolan och inom elevvårdsarbetet.

Move är ett nationellt datainsamlings- och responssystem som används för att mäta den fysiska funktionsförmågan hos elever i årskurs 5 och 8 i den grundläggande utbildningen. Systemet kan bland annat samla information som kan användas i omfattande hälsoundersökningar om elever i årskurserna 5 och 8. Avsikten med systemet är att uppmuntra till eget ansvarstagande för att upprätthålla den fysiska

funktionsförmågan. Läsåret 2016 togs Move-mätningen i bruk bland elever i årskurs 5 och 2017 bland elever i årskurs 8 i Kimitoöns kommun.

Samtliga skolor i kommunen deltar i dessa utvärderingar.

Tyngdpunktsområden

Det drogforebyggande arbetet "Attitydrännan" som genomförs vart tredje år med många olika samarbetspartners både från kommunala sektorn men även andra samarbetspartners.

Pedagogiska måltider inom dagvård och i skola

Studier har visat att bra och näringsriktig mat till barn och unga bidrar till bättre inläring. Måltiderna skall vara en naturlig del av den pedagogiska verksamheten. Genom skol- och daghemsbespisningen stöder man elevernas/barnens hälsa och utveckling. Vid alla måltider skall det finnas vuxna personer närvarande som har till uppgift att vägleda och inspirera eleverna/barnen i måltidssituationen. I och med att de vuxna inom dagvården och vid de lägre klasserna sitter vid samma bord och äter samma mat som eleverna/barnen, ger de en positiv inställning till maten och till hela matsituationen. Eleverna bör ha tillräckligt med tid för att inta skollunchen.

Skol- och daghemsmaten tillreds i daghemmet Silvas kök, Kimito skolcentrums kök, daghemmet Sofias kök, Dalsbruks skolas kök, daghemmet Hultas kök och Hitis-Rosala skolas kök. Matlistorna följer ett roterande system med 6 veckors periodisering. Temaveckor och -dagar kan arrangeras enligt skolornas önskemål. I kommunen strävar man till att servera en kost som, så långt det är möjligt, tillreds från grunden i skol- och daghemsköken samt att kosten innehåller så lite tillsatssämnen och är så lite processad som möjligt. Daghems- och skolmaten tillreds med en minskad mängd tillsatt socker.

I skolor sätts speciell vikt vid att tillgodose behovet av grönsaker. Därför serveras det i skolorna en salladsbuffé. I mån av möjlighet främjas närproducerade råvaror.

Familjeservice enligt socialvårdslagen

Syftet är att

- 1) främja och upprätthålla välfärd och social trygghet
- 2) minska ojämlikhet och främja delaktighet
- 3) på lika grunder trygga behövlig, tillräcklig och högklassig socialservice samt andra åtgärder som främjar välfärden
- 4) främja klientorientering och klientens rätt till god service och gott bemötande inom socialvården
- 5) förbättra samarbetet mellan socialvården och kommunens olika sektorer samt andra aktörer.

Familjeservicen stöder barnet och familjen genom t.ex. socialt arbete, social handledning, familjearbete, hemservice, stödperson, stödfamilj och genom att stöda hobbyer.

Till Åbolands familjerådgivning kan föräldrar eller vårdnadshavare söka sig med eller utan barn, helt utan remiss, t.ex. då parrelationen krisar eller man är bekymrad över hur barnet mår. Familjerådgivningen har en mottagning i Kimitoön.

De familjerättsliga tjänsterna i Åbo erbjuder hjälp i ärenden som gäller vårdnad om barn, umgängesrätt och underhåll. Sådana är till exempel fastställande av faderskap, utarbetande av vårdnads- och umgängesavtal samt övervakning av umgänge mellan barn och förälder.

Barnskydd:

Syftet är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt till särskilt skydd. Barnskyddet är barn- och familjeinriktat arbete.

Barn- och familjeinriktat barnskydd omfattar socialt arbete, social handledning, intensifierat familjearbete, stödpersoner, stödfamiljer och stöd för hobbyer samt placering inom öppenvården.

Till det barn- och familjeinriktade barnskyddet hör också brådskande placering och omhändertagande av barn samt därtill ansluten vård utom hemmet och eftervård.

Förebyggande barnskydd

För att främja barns och unga personers välfärd tillhandahåller kommunen utöver barnskydd också förebyggande barnskydd då barnet eller familjen inte är klient inom barnskyddet. (30.12.2014/1302)

Genom det förebyggande barnskyddet främjas och tryggas barns uppväxt, utveckling och välfärd samt ges stöd i föräldraskapet. Det förebyggande barnskyddet omfattar sådant stöd och särskilt stöd som ges till exempel inom undervisning, ungdomsarbete och dagvård, vid mödra- och barnrådgivningen samt inom annan social- och hälsovård.

Tyngdpunktsområden

Införande av en systematisk arbetsmodell inom familjetjänsterna, utveckling av multiprofessionella samarbetsstrukturer och ökning av förebyggande åtgärder.

Fritidsverksamhet

Fritidsenhetens verksamhet har olika syften beroende på ålder. För barn i åldern 3–6 år ligger fokus på motoriken samt att skapa intresse inom familjerna för en aktiv livsstil. Här satsar man således både på barnen och föräldrarna. För barnen i åldern 7–15 år ligger tyngdpunkten på en aktiv och mångsidig vardag med mycket rörelse och lite stillasittande. För denna åldersgrupp är både tävlingsidrott och hälsofrämjande motion viktiga.

Inom ungdomssektorn är delaktighet både i låg- och högstadierna en väsentlig del av grundverksamheten. Vid ungdomsgårdarna i Kimito, Västanfjärd och Dalsbruk har ungdomarna möjlighet att träffas och umgås under trygga och sunda förhållanden. Syftet med ungdomsgårdsverksamheten för barnen i högstadieåldern är förebyggande ungdomsarbete. En stor del av kommunens dagvårdsbarn och skolelever ingår i fritidsenhetens verksamhet.

Tyngdpunktsområden

Tyngdpunktsområden är motorisk observation, hobbyverksamhet enligt Finlands modellen som innehåller idrottskultur- och ungdomsverksamhet i alla grundskolor, ungdomsparlamentet, elevkårer, ungdomsgårdsverksamheten, uppiffade skolgårdar och idrottsparker som inspirerar till motion och rörelse samt ett aktivt föreningsliv.

Föreningar

Föreningar har ett brett utbud av händelser och evenemang för barn i ålder 0–15, dessutom finns det föreningar som stöder barn och deras anhöriga på andra sätt än genom händelser och evenemang. Att uppskatta antalet som använder sig av dessa olika föreningstjänster är ändå svårt.

Idrotts-, ungdoms-, fritids-, kultur-, byaföreningar, Folkhälsan, Röda korset och FBK är alla exempel på föreningar som på sätt eller annat arbetar för barn och ungdomar, vilket beskriver hur brett verksamhetsutbudet de facto är. Dessutom finns det många andra tredje sektorns organisationer som arbetar för barn och ungdomar på Kimitoön.

Kulturverksamhet

Kimitoöns kommuns kulturläroplan för årskurs 1–9 har tagits i bruk våren 2018. Planen justeras samt utvecklas vidare 2021. Syftet är att alla barn ska ha jämlika möjligheter att uppleva kultur och skapa konst.

Kimitoöns bibliotek har fyra betjäningpunkter (Kimito, Dalsbruk, Västanfjärd och Hitis) som satsar på läsfrämjande verksamhet. Biblioteksstigen förverkligas i samarbete med skolorna. Biblioteken har även fritidsverksamhet för barn, som bl.a. speldagar, sagostunder, workshops, etc.

Kimitoön har ett barnkulturcentrum: Sagalunds Museum (<http://www.lastenkulttuuri.fi/lastenkulttuurikeskuset/>). Verksamheten riktar sig i första hand till barn och erbjuder bl.a. teater-, musik- och dansföreställningar, kurs- och klubbverksamhet, högtidsevenemang samt övrig kulturfostran till daghem och skolor samt under kvällar och helger. Sagalunds barnkulturcentrum har även en egen läroplan (museistigen) som förverkligas i samarbete med skolorna.

Inom filmverksamheten på Kimitoön satsar man speciellt på barnfilmer (animation och spelfilm). Det ordnas Barnfilmsfestival samt höst- och sportlovsprogram. Filmer visas i Villa Lande i Kimito, men vid vissa tillfällen (festivaler, höst- och sportlov) även i Bio Pony i Dalsbruk.

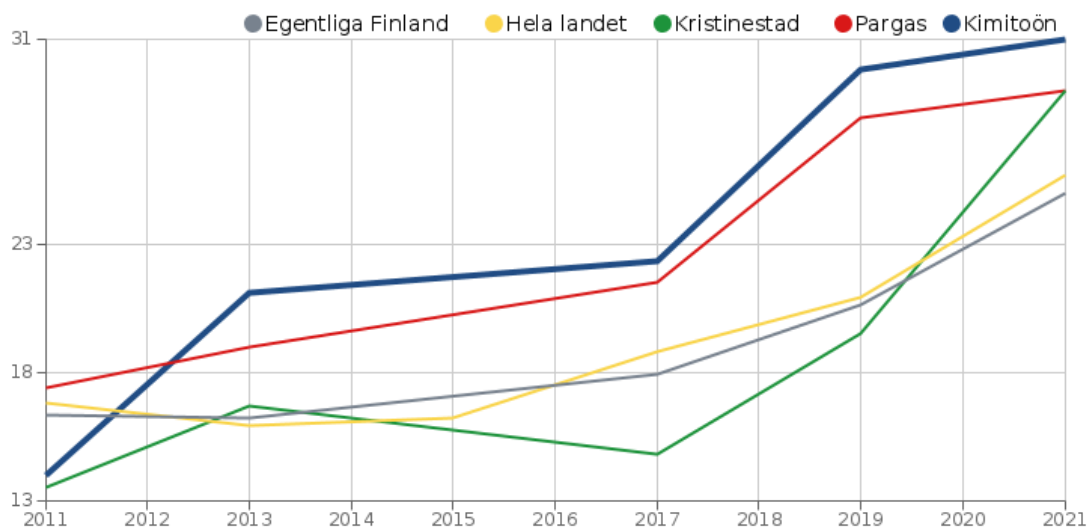
Barns och ungas kulturhobbyverksamheter möjliggörs även genom Kimitoöns museum (inklusive Sagalund), Musikinstitutet Arkipelag (grundläggande konstfostran inom musik och dans), Kimitoöns Vuxeninstitut (grundläggande konstfostran inom bildkonst, samt övrig kursverksamhet som ingår i

integrationsprogram) samt övriga kursarrangörer inom tredje sektorn (bl.a. Arkipelag Workshop, Bruksteatern, Aurinkoinen tulevaisuus o.s.v.).

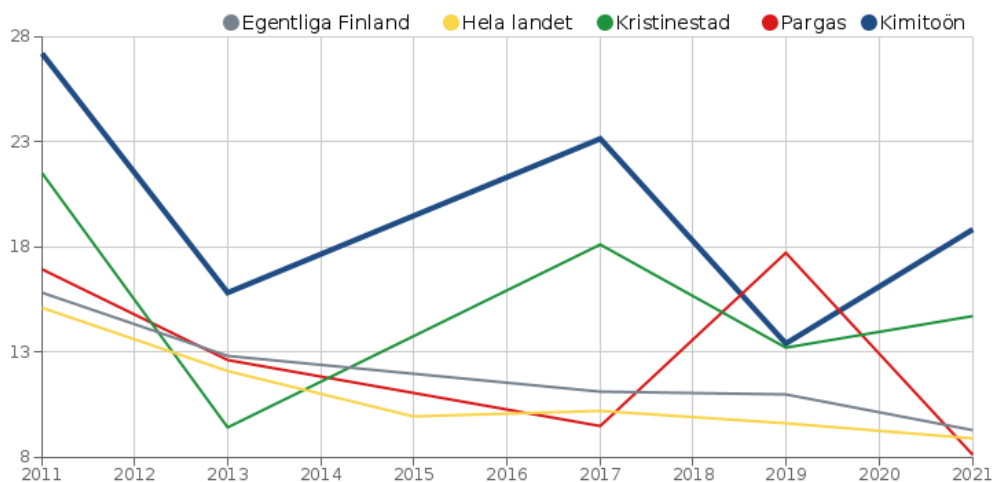
Kulturen representeras även i fritidsenhetens Finlands hobby modell-projekt med kreativa klubben. Kreativa klubben startade hösten 2021. Däröver tar kulturen i beaktande inkommande välmånderapporter och signaler från fältet och reagerar vid behov med att stödja barn och ungas välmående med kulturaktiviteter.

3.5 Indikatorer

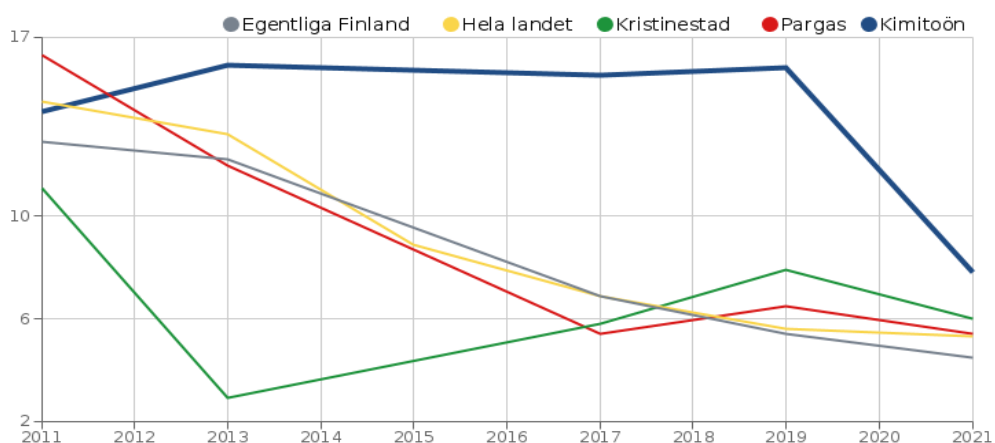
Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9

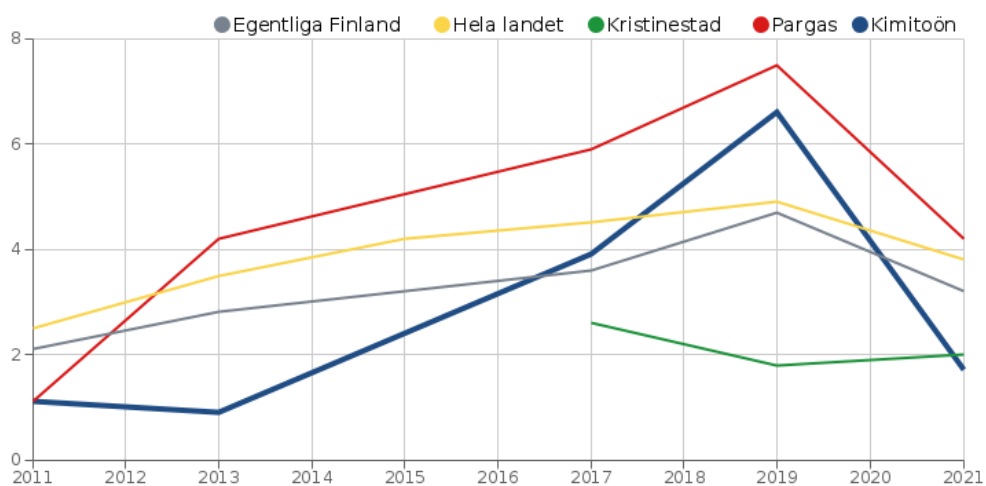
Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

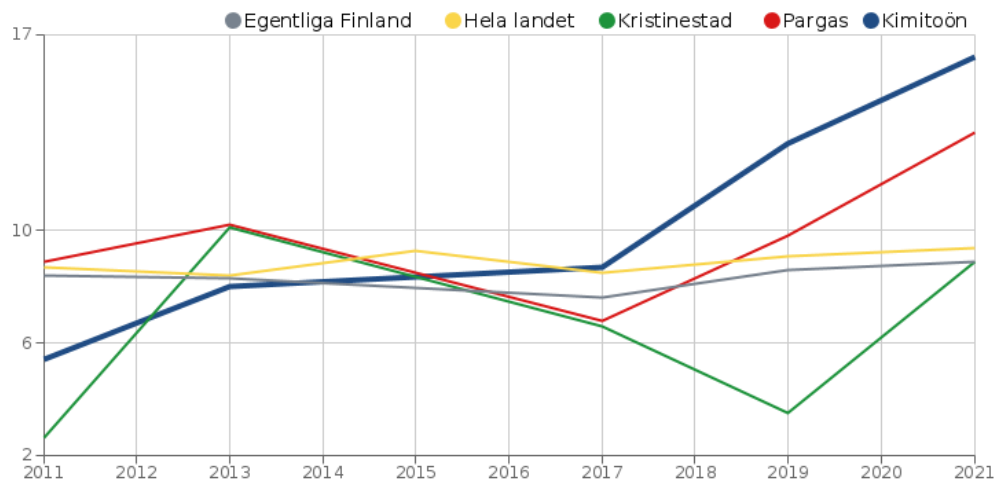
Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

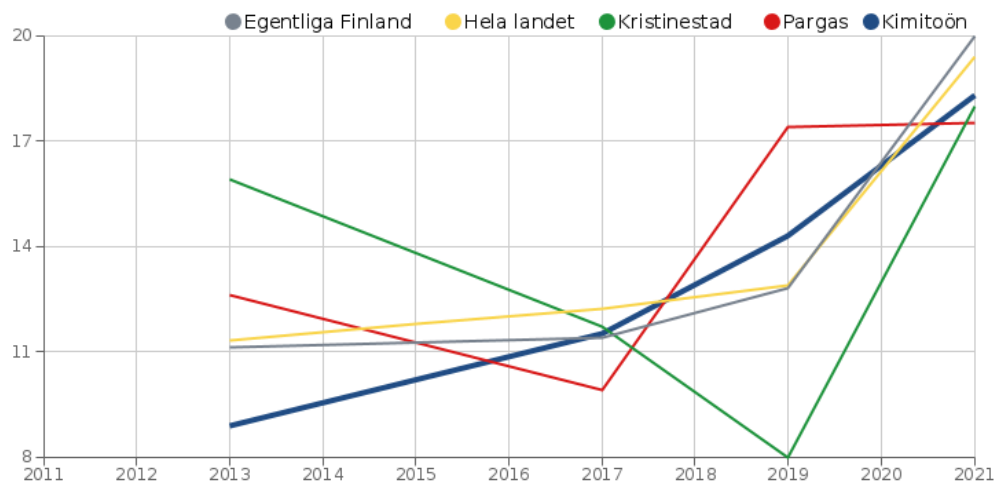
Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

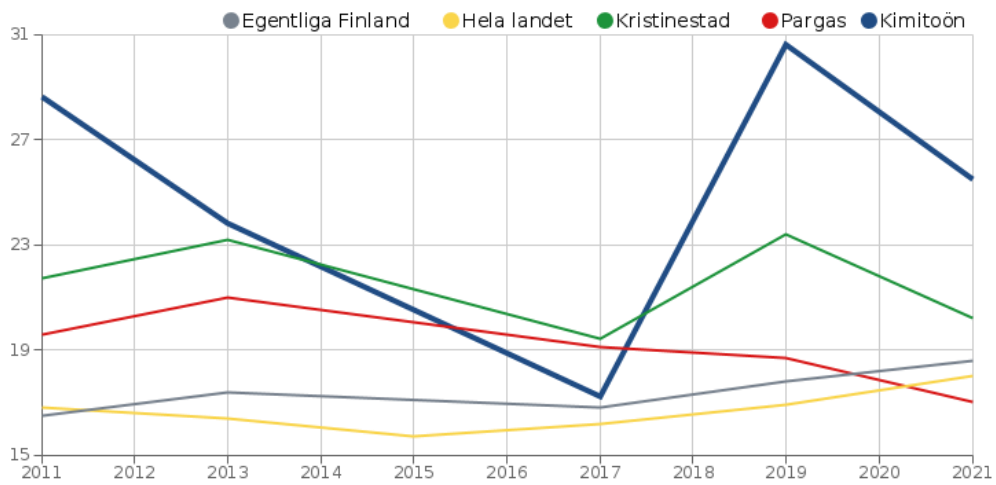
Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 8 och 9

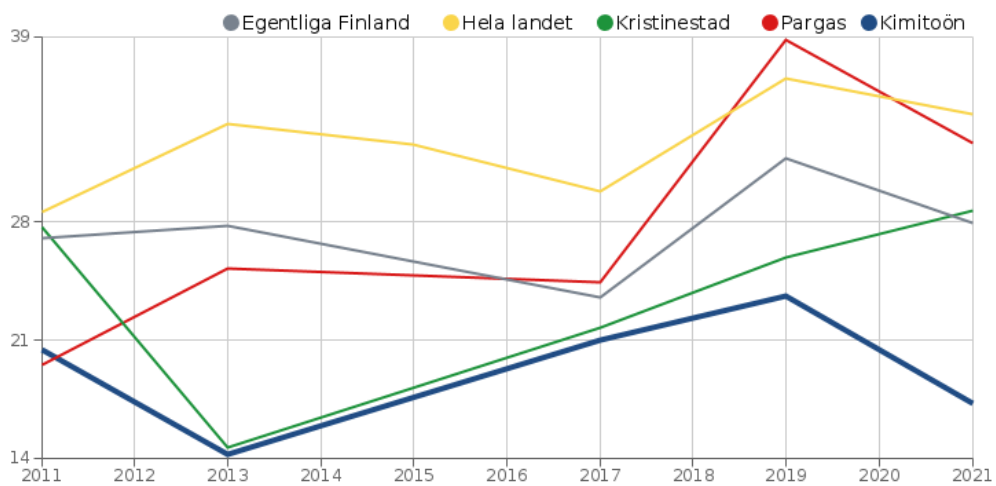
Måttlig eller svår ångest, % av eleverna i årskurs 8 och 9

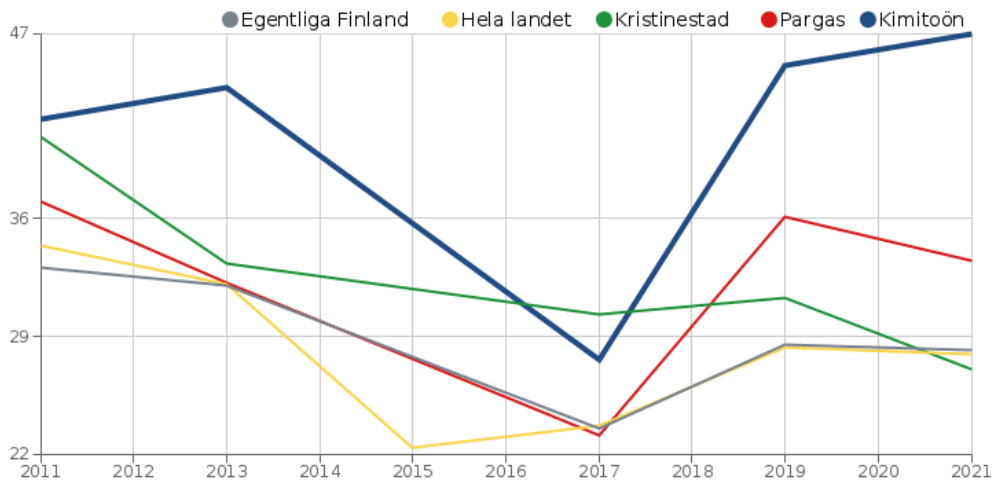
Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

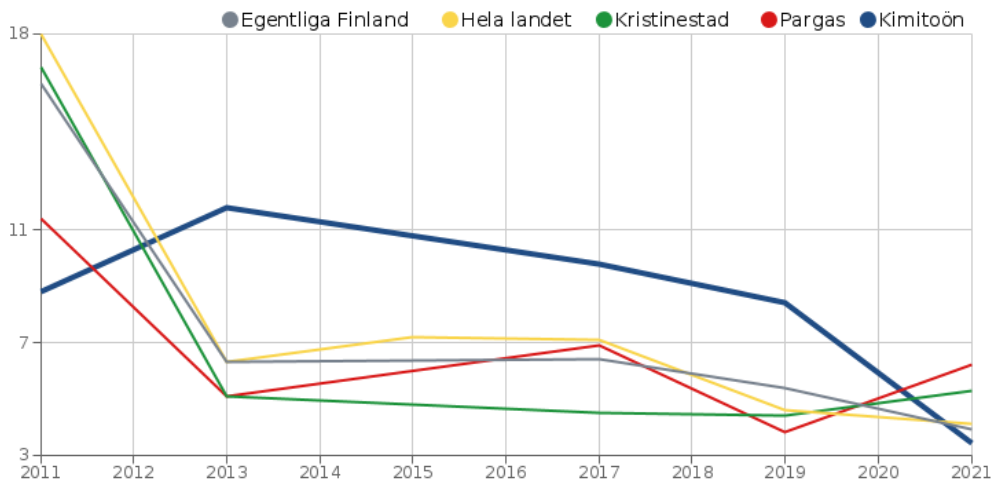
Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

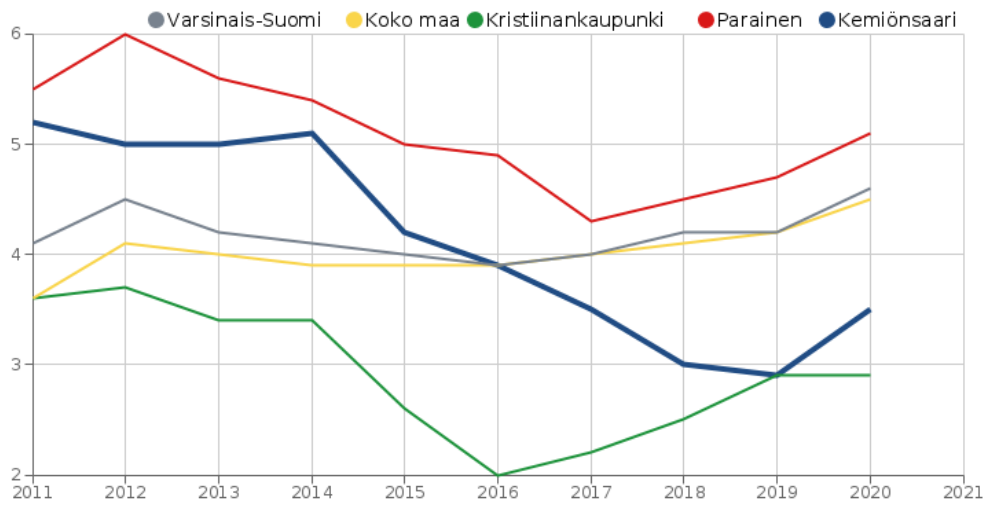
Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

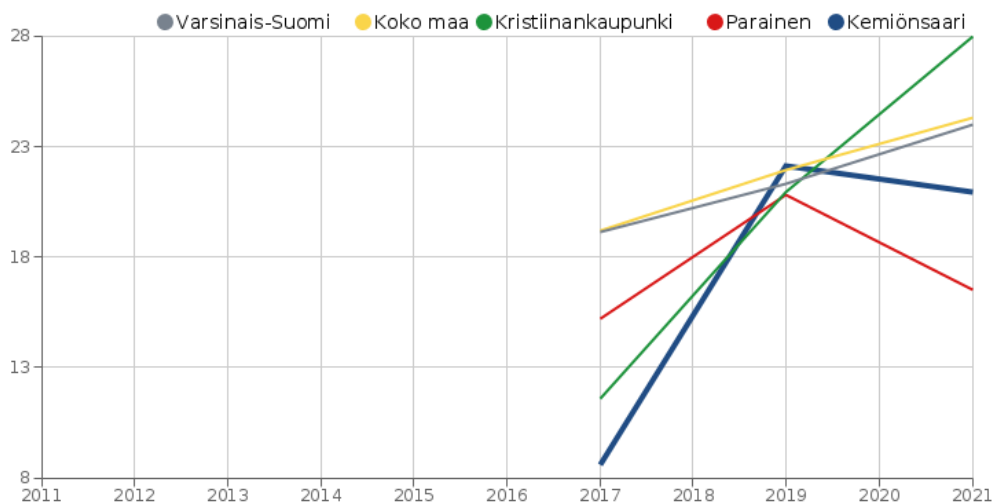
Procentuell andel av eleverna i årskurs 8 och 9 som varje vecka spelar om pengar

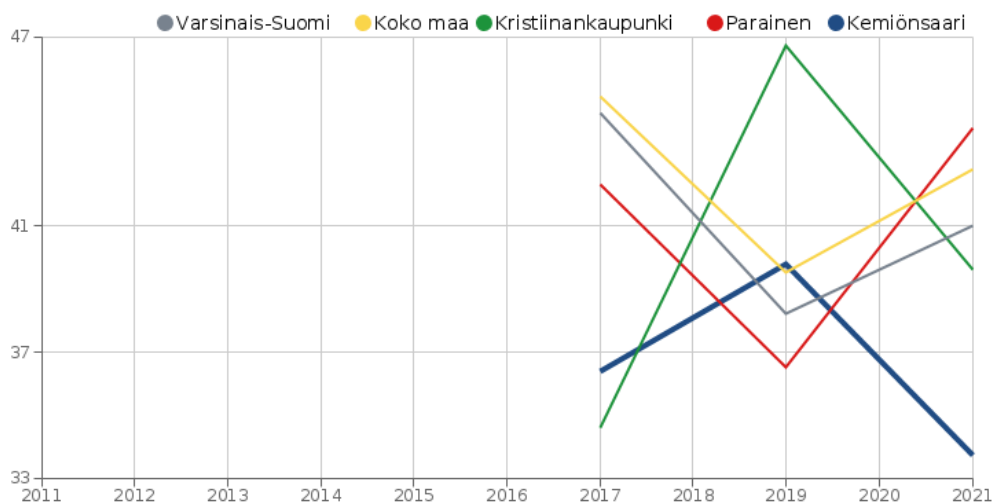
0-15-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

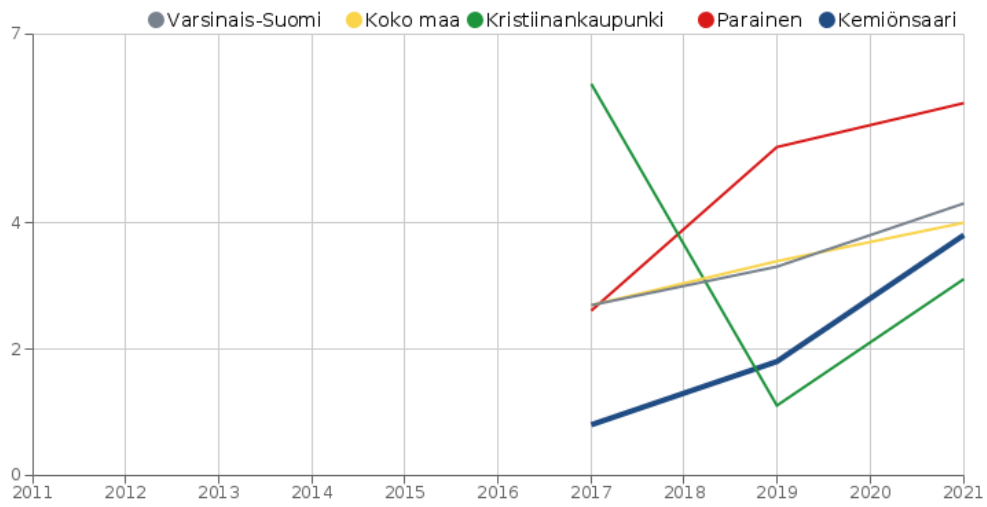
Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

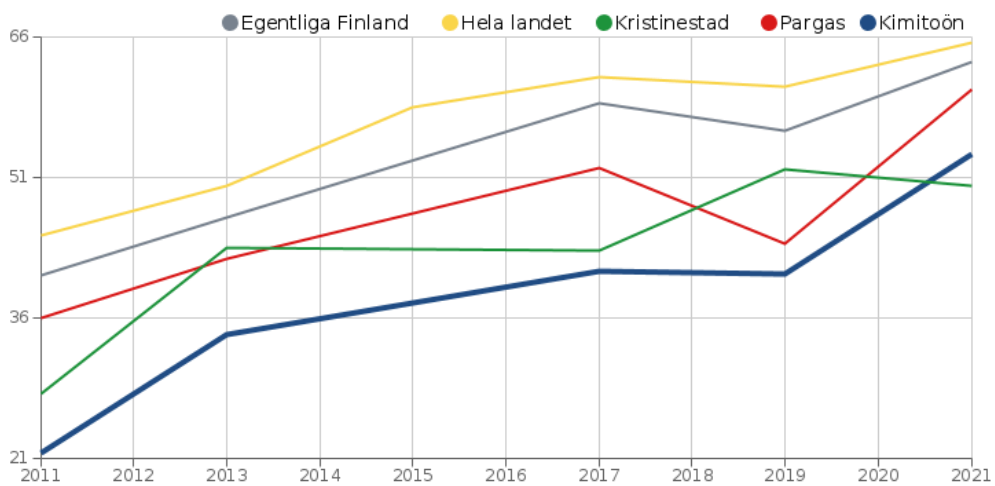
Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

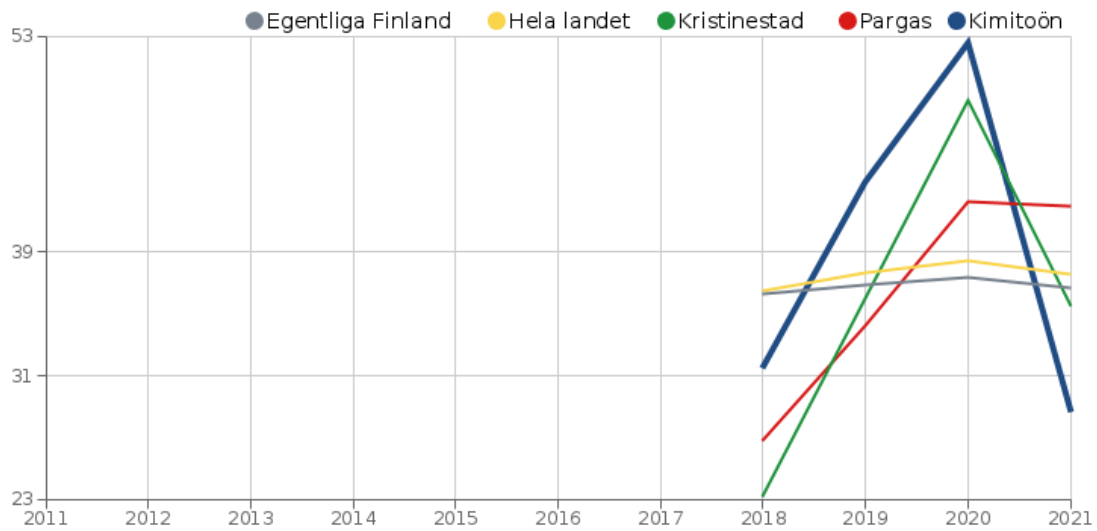
Känner sig ensam, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

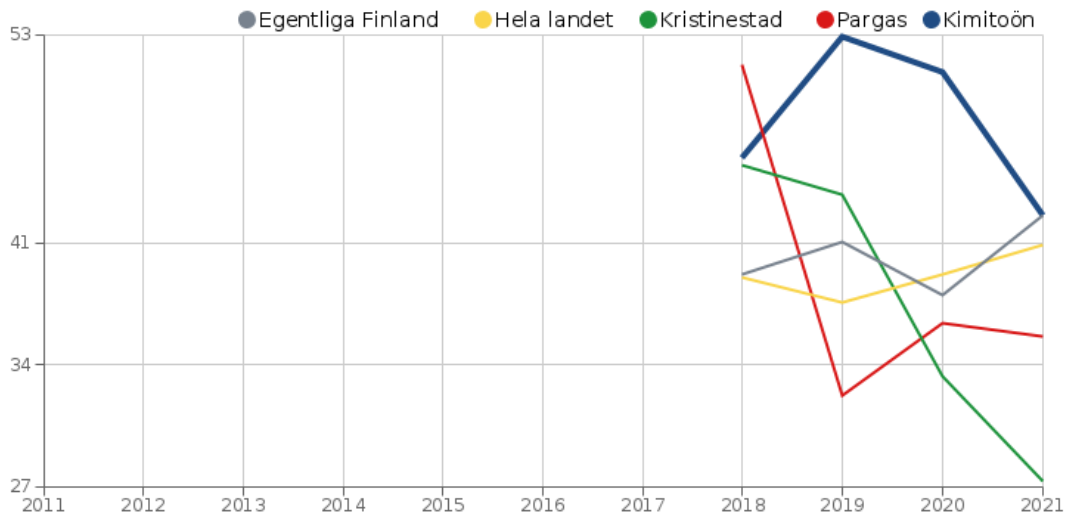
Nykterhet, % av eleverna i årskurs 8 och 9

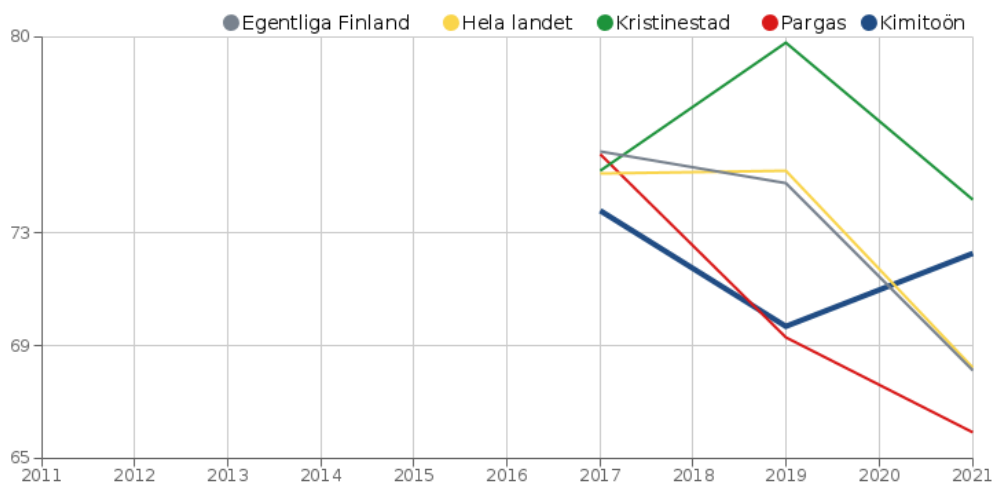
Barn och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), procent av eleverna i årskurs 5 med svag fysisk funktionsförmåga

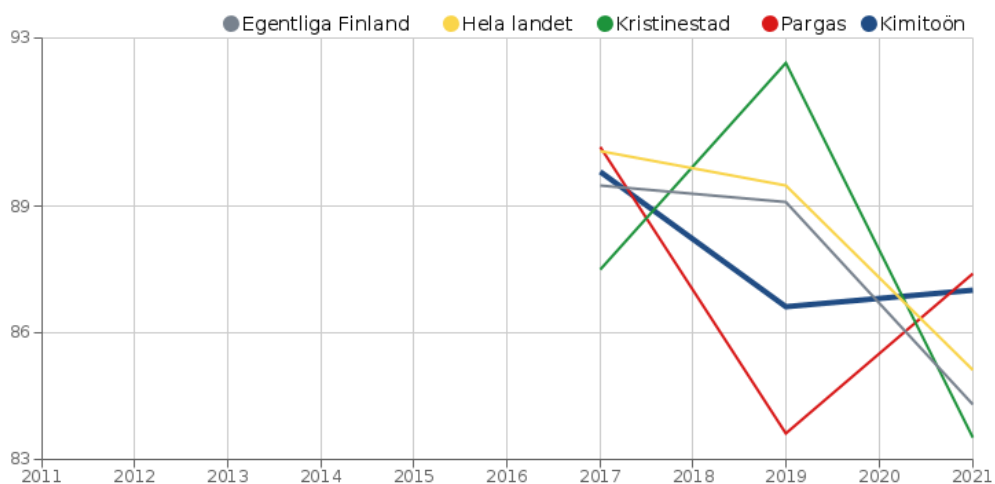
Barn och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), procent av eleverna i årskurs 8 med svag fysisk funktionsförmåga

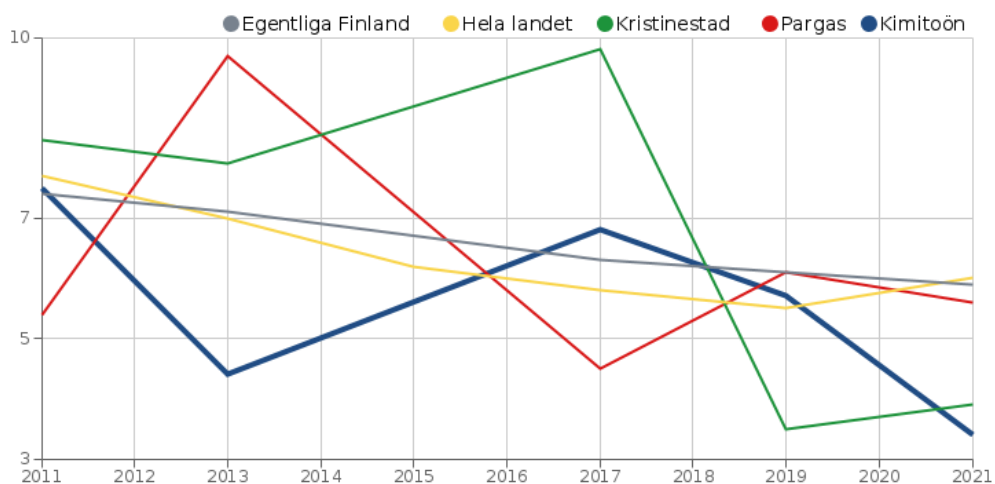
Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i åk 8 och 9

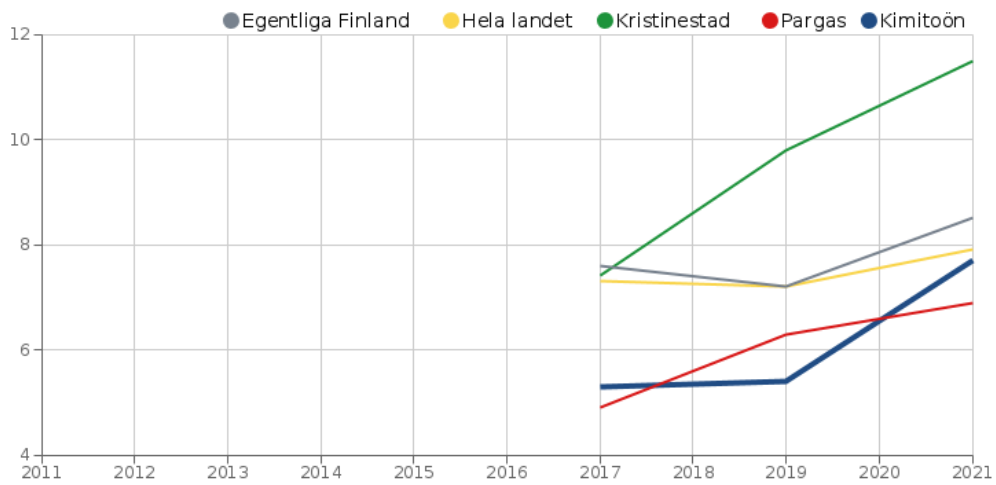
Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i åk 4 och 5

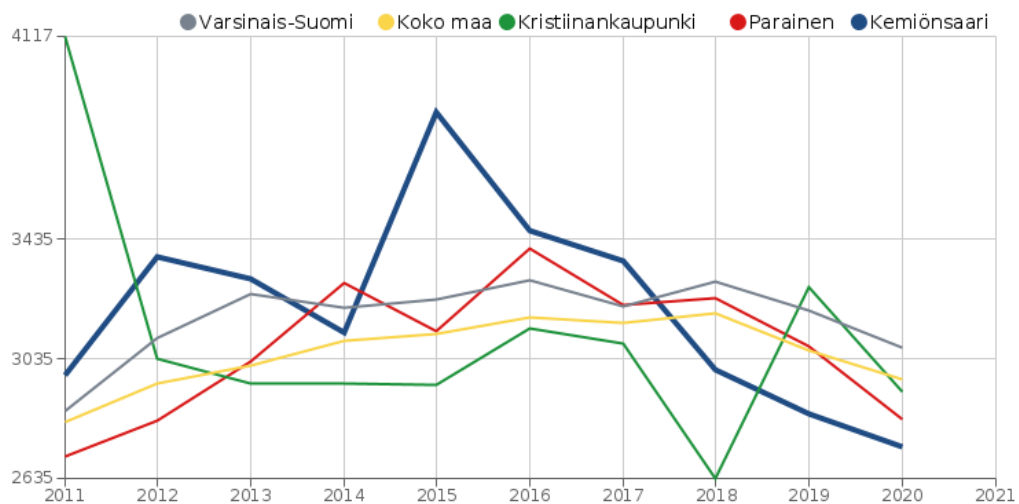
Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

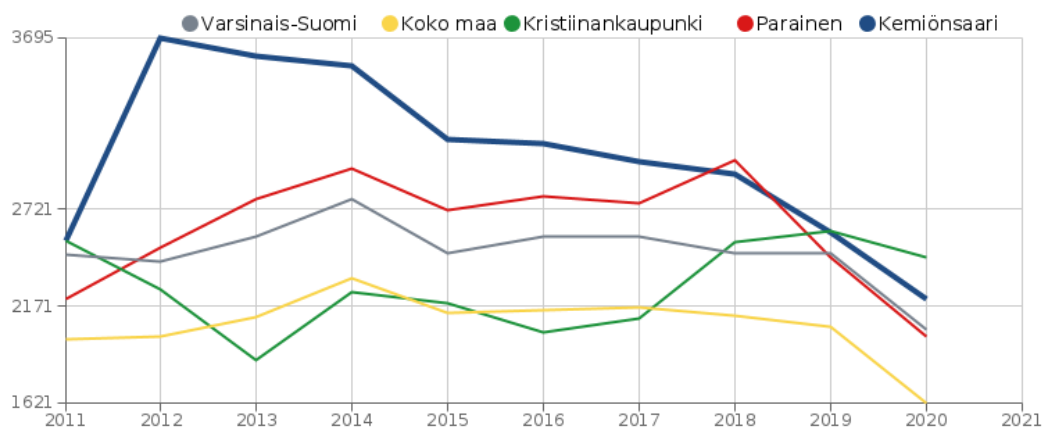
Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

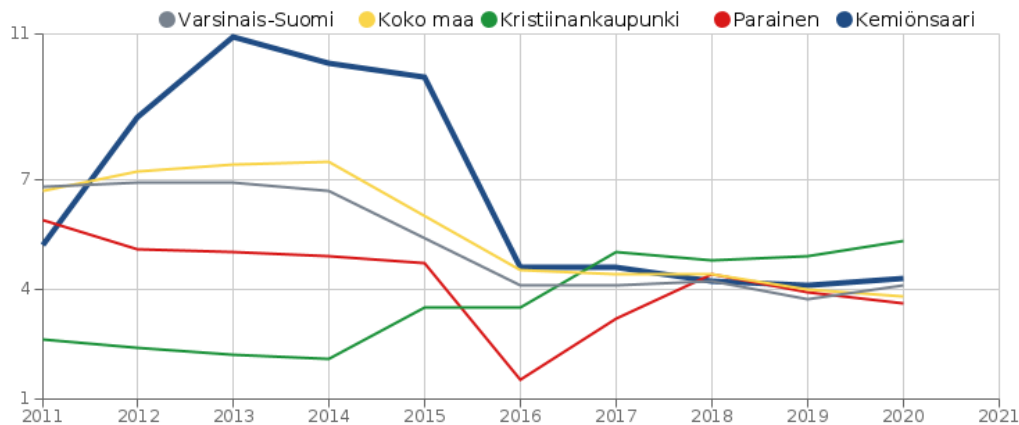
Besök på barnrådgivningsbyrå inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 0 - 7 år

Skolhälsovårdsbesök inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 7-18 år

Klienter inom barnskyddets öppenvård, 0 - 17-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

3.6 Valfärdsplan 2022-25

Kategori	Mål/mätare	Åtgärder	Fortsatt beredning
1. Förebyggande rusmedelsarbete	Minska användningen av rusmedel / THL skolhälsoundersökning	1. Kommunens förebyggande rusmedelsplan uppgörs 2. Skolornas handlingsplan uppdateras 3. Förändring av attityder (föreningarna) 4. Rådgivning och skolhälsovård frågar om rusmedelsanvändning 5. Delaktighet (ungdomarna själv med och utvecklar ett sunt klimat)	Valfärdsgruppen
2. Mental hälsa	Förbättra den mentala hälsan och öka gemenskapen/THL skolhälsoundersökning	1. Målsättning att klubbverksamheten enligt Finlands modellen fortsätter (även utan stöd) 2. Skapa en positiv gruppanda (olika grupper i kommunen) 3. Samarbete mellan enheterna och tredje sektorn 4. Verksamhet för ungdomar som känner sig ensamma 5. Tillräckligt med elevvårdstjänster	Valfärdsgruppen
3. Motion	Förbättra den fysiska hälsan/THL skolhälsoundersökning	1. Familjemotionsverksamheten utökas genom tredje sektorn 2. För att upplysa och säkerställa den dagliga motionen införskaffas aktivitetsarmband som räcker för en klass (ca. 25 st) 3. Funktionell inläring används i större grad och är en normal inlärningsform i skolorna (utbildning för lärarna+förskolan) 4. Tredje sektorn utökar lågröskelverksamheten för ungdomar-vuxna, för detta görs ett koncept. 5 Digitala verktygen utnyttjas i större grad för att öka intresset för motion.	Valfärdsgruppen
4. Kost	Minska andelen elever med övervikt/THL skolhälsoundersökning	1. Utredds möjligheten att servera frukost i skolorna 2. Frukost till mellanmål i skolorna 5x/vecka 3. Matdagbok i åk 7 i samband med lektioner i hälsokunskap (ökad kunskap om näringsintaget) 4. Fostrande måltider i dagvård och grundskola 5. Minska intaget av godis och dricka under skoltid 6. Sockersnålt inom både skola och	Valfärdsgruppen

4 UNGA OCH UNGA VUXNA

4.7 Styrkor

Små enheter i välfärdsområdets verksamhet

Små enheter gör att det går snabbt att få kontakt med studerandevårdspersonalen och man kan fokusera på preventiva arbetsmetoder, dels på individuell nivå såväl som på gruppnivå. I de flesta fall går det att ordna en besökstid till samma dag vid brådskande ärenden. Vi jobbar för att dessa styrkor skall finnas kvar i det nya välfärdsområdets verksamhet.

Sysselsättningsfrågorna har utvecklats

Kimitoöns kommun har utvecklats rejält under de senaste åren vad beträffar de sysselsättande frågorna. Kunderna får möjlighet till att träffa personer som arbetar med dessa frågor trots att te-byråerna inte finns på orten. Detta tack vare ett bra samarbete med te-tjänsterna samt de tjänster Kommunen själv erbjuder gällande sysselsättande tjänster och aktiviteter. Kommunen har även ett bra samarbete med tredje sektorn i dessa frågor. Ungdomarna erbjuds goda möjligheter till säsongarbete, speciellt sommartid.

Goda motionsmöjligheter

Motionsrådgivning, long living kortet samt mångsidigt utbud av idrottsplatser. Möjlighet till hobbyn utan stora kostnader.

Brett kulturutbud

- Procentkonstprincipen
- Filmverksamhet (bred filmverksamhet för att vara en så liten kommun)
- Utrymmen för kultur
- Ett brett kulturutbud
- Ett stort antal kulturaktörer (som aktivt ordnar, engagerar sig, etc.)
- Största delen av allt utbud är tvåspråkigt (även en utmaning)
- Biblioteken främjar välfärd genom att aktivt främja läsning och tillgång till information. Flera bibliotek ger barn och unga en möjlighet att från tidig ålder anknyta till det lokala biblioteket som servicepunkt.

Delaktighet

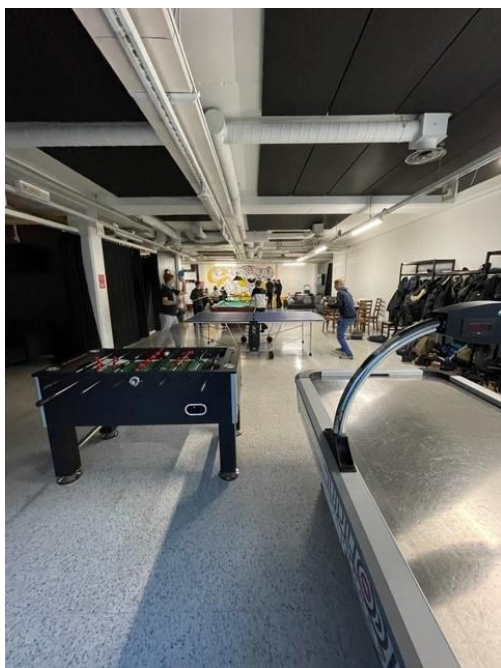
Islaparlamentet, ungdomsparlamentet, representanter i nämnderna, elevkårer i alla skolor.

Tillgången till hyresbostäder är god.

4.8 Verksamhet

Utbildning på andra stadiet och studerandevården

I Kimitoön finns ett svenskspråkigt gymnasium, Kimitoöns gymnasium (KÖG) och naturbruksenheten Axxell Brusaby. Axxell Brusaby upprätthålls av bolaget Axxell Utbildning Ab. Kimitoöns gymnasium har ca

65 studerande och ett fåtal kombistuderande. Kombistudier innebär att man kombinerar gymnasiestudier och yrkesstudier, med antingen gymnasiet eller yrkesinstitutet som huvudskola.

Skolorna har olika grupper och sammanslutningar som främjar studerandenas hälsa och välmående; studerandevårdsgrupper, antimobbningsteam, tutorer. Studerandekåren kan i samarbete med skolan ordna olika aktiviteter utanför klass som blir en motvikt till studierna.

Målet med studerandevården är att främja de studerandes lärande, hälsa och välbefinnande och värna om hela läroanstaltens välbefinnande och en sund och trygg studiemiljö. Studerandevården ska bestå av både gemensam och individuell studerandevård.

Studerandevården ska främst vara förebyggande gemensam studerandevård. Studerandevården ska ingå i verksamhetskulturen och omfatta åtgärder som främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande, hälsa och

sociala ansvarstagande. Det är också viktigt att främja och följa upp välbefinnandet i studiegemenskapen och värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. Förebyggande åtgärder prioriteras. Läroanstalterna har studerandevårdsgrupper som ansvarar för planeringen, utvecklandet, genomförandet och utvärderingen av studerandevården vid läroanstalten. Studerandevårdsgruppen kan exempelvis bestå av rektor, lärare, studerandevårdspersonal, studerande- och föräldrarepresentanter.

Den individuella studerandevården sköts av studerandevårdspersonal eller yrkesövergripande expertgrupper. Den individuella studerandevården genomförs alltid i samverkan med den studerande. Samtycke behövs för samtliga delar av den individuellt riktade studerandevården. Studerande har tillgång till hälsovårdare, kurator, psykolog och läkare.

Uppföljning och utvärdering

Genom enkäten Hälsa i skolan samlar Institutet för hälsa och välfärd vartannat år in information om de ungas levnadsförhållanden, skolförhållanden, upplevd hälsa, hälsovanor och om elev- och studerandehälsovården. Angående andra stadiets utbildning besvaras enkäten år 2021 av:

- 1:a och 2:a årets studerande i gymnasierna
- 1:a och 2:a årets studerande vid yrkesläroanstalterna

Skolorna utnyttjar informationen på basis av enkäten Hälsa i skolan i såväl främjandet av skolmiljöns välbefinnande, elev- och studerandevården som undervisningen av hälsokunskap.

Studerandevårdspersonalen använder sig av enkäter och frågeformulär i förebyggande syfte för att kunna fånga upp studerande som inte mår så bra och som kan vara i behov av studerandevårdens tjänster.

Sysselsättningsverksamheten i Kimitoöns kommun

Kimitoöns kommun erbjuder följande tjänster för unga i åldern 16–29 år:

Ungdomsverkstaden ISLA+

Uppsökande ungdomsarbete

Rådgivande verkstaden

Ungdomsarbete i skolan, åk 6 – andra stadiet

Ungdomsverkstaden ISLA+ för 16–29-åringar

Alla ungdomar i åldern 16–29 år som deltar i Fyrens verksamhet ingår i ungdomsverkstaden. Deltagarna deltar i Fyrens verksamhet och dessutom har gruppen egna evenemang som är riktade enbart till dem som hör till ungdomsverkstaden.

Uppsökande ungdomsarbete

Det uppsökande ungdomsarbetet är specialungdomsarbete vars syfte är att vara närvarande bland ungdomarna och ge dem möjlighet till en trygg och förtroendefull vuxenkontakt. Inom det uppsökande ungdomsarbetet söker man tillsammans med den unga lösningar på olika problem och frågor. Den unga får hjälp med att få de tjänster hen behöver.

Ungdomsarbete i skolan, åk 6 – andra stadiet

- Särskilt understöd som beviljats för 2021 pga. coronapandemin.
- Bredvid och tillsammans med ungdomarna. Deltagandet är frivilligt och sker med samtycke av den unga. De unga tas med i planeringen, beslutsfattandet och genomförandet av verksamheten.
- Fokus sätts på förebyggande arbete, på verksamhet i anslutning till skolans verksamhet samt på att stärka skoldagen.
- En fortsättning till skolan på fritiden, också i samband med skolledigheter. Betjänar även ungdomar som studerar utanför ön och kommer hem på veckoslut.
- Förebygger osäkerhet bland unga som orsakats av coronakrisen.

Man utgår från ungdomslagen där tyngdpunkterna finns på att:

- 1) främja de ungas delaktighet och möjligheter att påverka samt förmåga och förutsättningar att verka i samhället,
- 2) stöda de ungas utveckling, självständighetsprocess och gemenskapskänsla samt inhämtandet av kunskaper och färdigheter i anknytning till detta,
- 3) stöda de ungas fritidssysselsättningar och verksamhet i det civila samhället,
- 4) främja de ungas likställdhet och jämlikhet samt tillgodoseendet av deras rättigheter, och
- 5) förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Syftet ska uppnås med utgångspunkt i

- 1) solidaritet, kulturell mångfald och internationalism,
- 2) hållbar utveckling, sunda levnadsvanor och respekt för miljön och livet,
- 3) sektorsövergripande samarbete.

Fritidsverksamhet

Målet är aktiva och friska invånare. Syftet är främst hälsofrämjande. Fritidssektorns service till denna grupp är motionsrådgivning och Long Living -kortet, som ger rabatt vid privata idrottsanläggningar. Dessutom använder denna grupp mycket kommunens idrottsplatser. Idrottsplatserna är lätt tillgängliga och möjliggör motionsidrott under alla årstider.

Kulturverksamhet

Ungas kulturhobbyverksamhet möjliggörs genom Musikinstitutet Arkipelag (grundläggande konstfostran inom musik och dans), Kimitoöns Vuxeninstitut (grundläggande konstfostran inom bildkonst, samt övrig kursverksamhet och kurser som ingår i integrationsprogram), övriga kursarrangörer inom tredje sektorn samt föreningsverksamhet.

Filmverksamheten på Kimitoön finns i första hand i Villa Lande i Kimito, men specialvisningar hålls även i Bio Pony i Dalsbruk. Filmverksamheten är aktiv mellan september och april och under sommarsäsongen vid speciella tillfällen. Även filmfestivaler (Fix Film Festival, Bio Doc, Comedy Film Festival) hålls i såväl Kimito som i Dalsbruk.

Olika evenemang (konserter, teaterföreläsningar, dansuppvisningar och övrigt) hålls under hela året, men i första hand under vinterhalvåret, i Villa Lande, Bio Pony samt i olika ungdomshus och byahus. Även årligen återkommande evenemang (Svenska veckan, Konstens Natt, Vårkultur - ett samarbetsprojekt mellan Kimito, Åbo och Pargas) ger upphov till ett brett kulturutbud på Kimitoön.

Kimitoöns festivaler, Kimitoöns Musikfestspel, Baltic Jazz, Festival Norpas, Kalkholmsfestivalen och Kiilan Äänijuhlat, utspelar sig i första hand

under sommarhalvåret och riktar sig till alla åldrar.

På Kimitoön finns ett tiotal konst- och kulturföreningar (körverksamhet, bildkonst, foto, etc.) vars verksamhet är öppen för deltagare i alla åldrar. Därtill verkar många kulturaktörer, arbetsgrupper, föreningar, konstnärer och byalag för ett bredare kulturutbud året om (kurser, föreläsningar, föreläsningar, etc.).

Kimitoöns bibliotek främjar läsande och medieläsfärdighet bland ungdomar och unga vuxna bl.a. genom tillgång till aktuell litteratur och mångsidigt material, samt genom deltagande aktiviteter och kulturevenemang

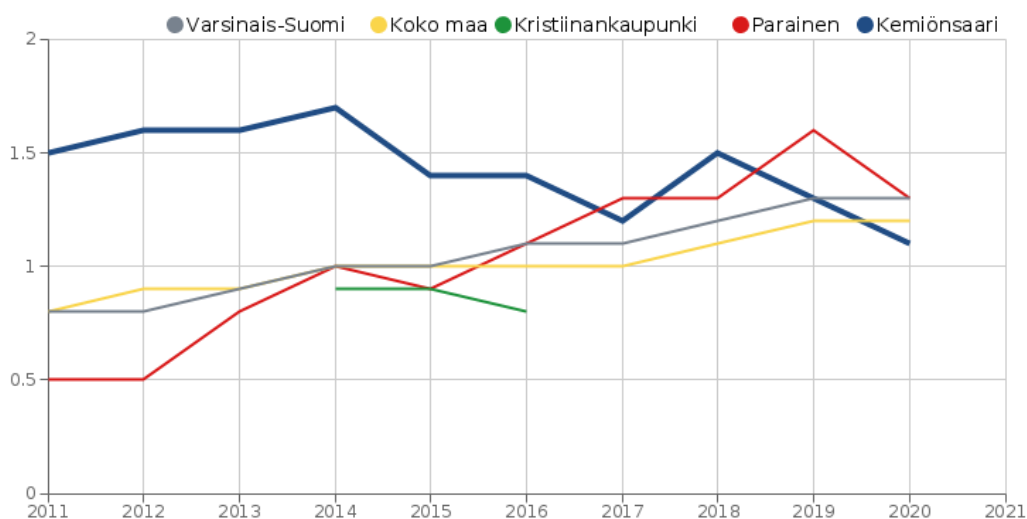
Kulturen är en del av fritidsenhetens Finlands hobbymodell-projekt med kreativa klubben. Kreativa klubben startar hösten 2021. Däröver tar kulturen i beaktande inkommande välmåenderapporter och signaler från fältet och reagerar vid behov med att stödja barn och ungas välmående med kulturaktiviteter.

Föreningar

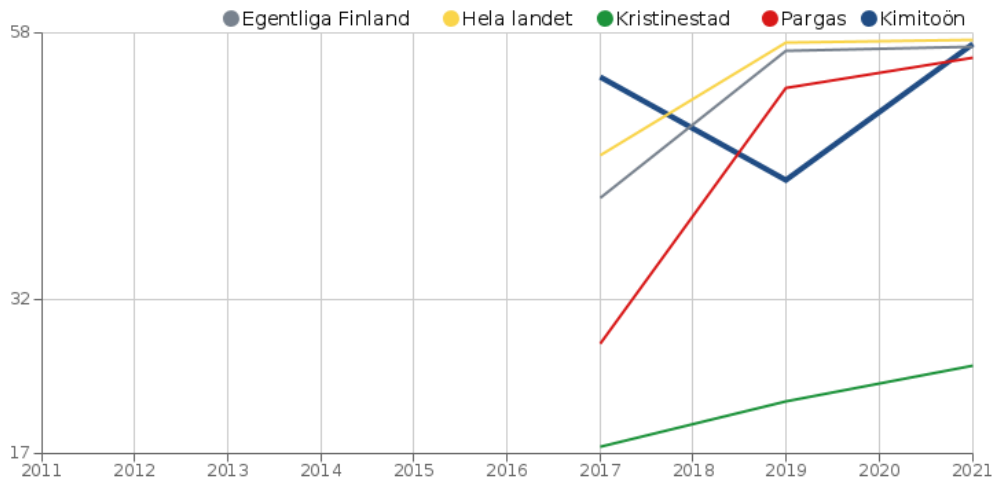
Ungdomar är en utmanande åldersgrupp för föreningar, inte bara på Kimitoön. Det kommer andra intressen in i bilden och dessutom flyttar vissa bort från orten p.g.a. studier. Samtidigt är detta ålderskategorin, då man får börja aktivera sig också i styrelsearbete. Att uppskatta antalet ungdomar i föreningslivet är svårt, flera ungdomar önskas ändå av många föreningar med i föreningslivet som ledare och i styrelsearbetet.

4.9 Indikatorer

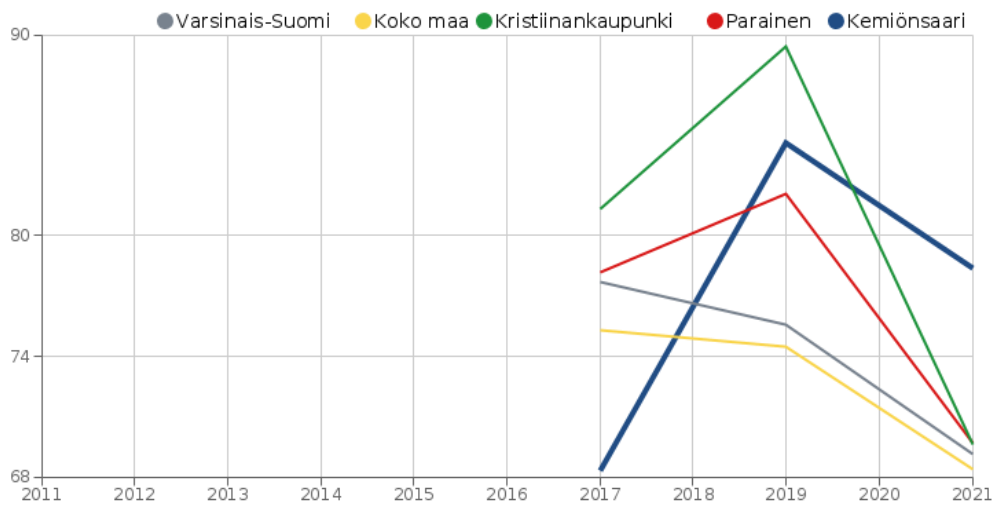
Personer som fått invalidpension på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, 16-24 år, % av befolkningen i samma ålder

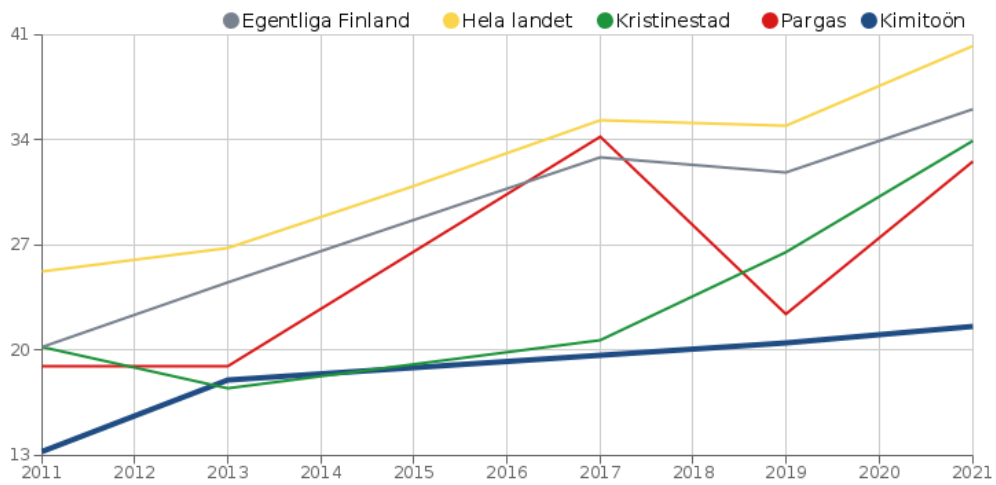
Lätt att skaffa droger den egna orten, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017-)

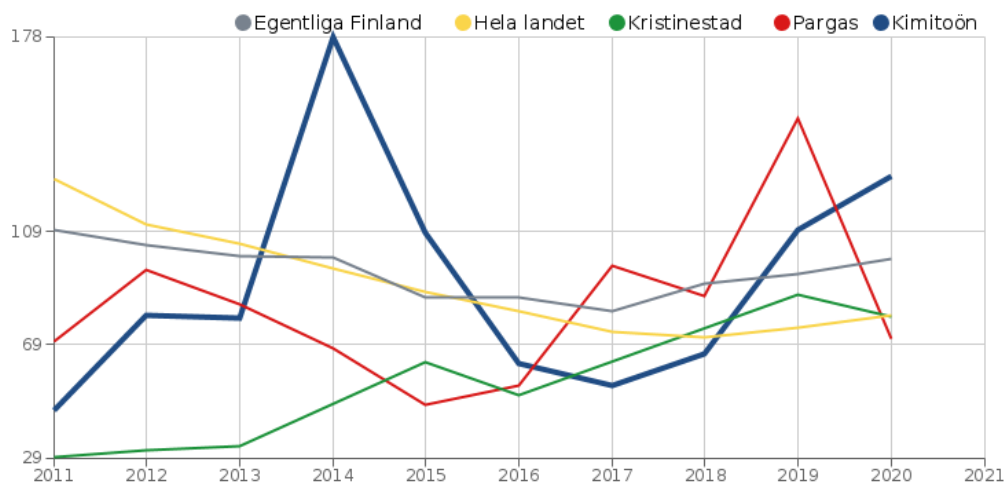
Nöjd med livet för närvarande, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017-)

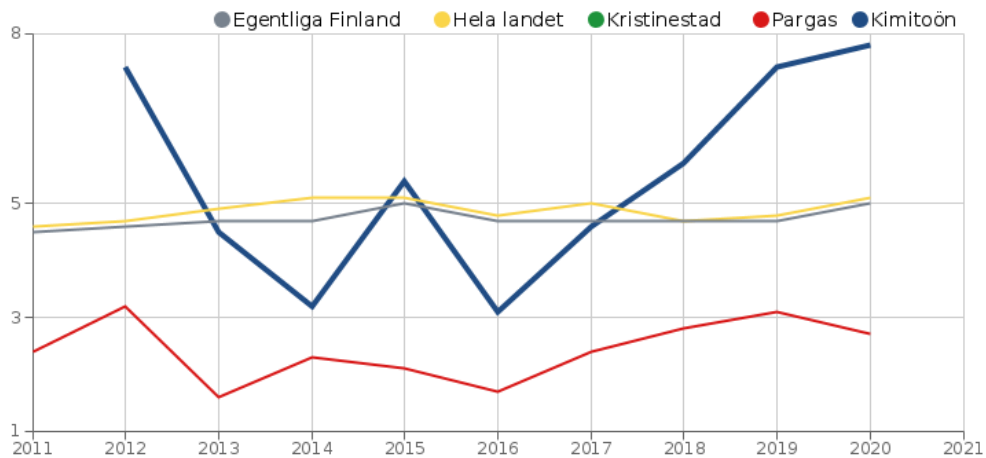
Nykterhet, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

Brottsmisstänkta, 15-17 år / 1000 personer i samma ålder

Klienter inom barnskyddets öppenvård, 18 - 20-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

4.10 Valfärdsplan 2022-25

Kategori	Mål/mätare	Åtgärder	Fortsatt beredning
Förebyggande rusmedelsarbete	Minska användningen av rusmedel / THL skolhälsoundersökning	1. Kommunens förebyggande rusmedelsplan uppgörs 2. Förändring av attityder (föreningarna) 3. Studerande hälsovård frågar om rusmedels-användning 4. Delaktighet (ungdomarna själv med och utvecklar verktyg)	Välfräidsgruppen
Mental hälsa	Förbättra den mentala hälsan /THL skolhälsoundersökning	1. lättillgänglig info om förebyggande verksamhet (ansvarsperson) 2. Torget 3. sektorövergripande samarbete 4. Rennox gruppverksamhet	Välfräidsgruppen
Ensamhet	Minska ensamheten samt öka gemenskapen / THL skolhälsoundersökning	1. ungdomsverksamhet för denna åldersgrupp tex chill&Sport 2. Sektorövergripande samarbete tex kultur 3. tredje sektorn utökar lågtröskelverksamhet för denna åldersgrupp 4. Utveckla online gruppverksamhet (förening) (LAN) (lokala mästerskap) 5. Netari	Välfräidsgruppen

5 ARBETSFÖRA

5.11 Styrkor

Livskvalitet och service

- En ren natur, vacker skärgård som lockar inflyttare, fritidsboende och besökare också
- Förhållandevis många dagligvarubutiker
- Ett mycket mångsidigt kulturutbud
- En stor mängd olika föreningar
- Mångsidigt boende

Sysselsättning

Kimitoöns kommun har utvecklats rejält under de senaste åren vad beträffar de sysselsättande frågorna. Kunderna får möjlighet till att träffa personer som arbetar med dessa frågor trots att te-byråerna inte finns på orten. Detta tack vare ett bra samarbete med te-tjänsterna samt de tjänster Kommunen själv erbjuder rörande sysselsättande tjänster och aktiviteter. Kommunen har även ett bra samarbete med tredje sektorn i dessa frågor.

Välfärdsområdets verksamhet

Styrkan i vuxensocialarbetet ligger i mångsidig sakkunskap inom socialt arbete för såväl vuxna, äldre som handikappade. Det sociala arbetet för vuxna har förmågan att identifiera Kimitoöns regionala specialbehov och svara på klienternas behov genom individuella lösningar. De tjänster som erbjuds är av bra kvalitet och lättillgängliga jämfört med övriga landskapet. De anställda inom vuxensocialarbete känner sina klienter och tvärtom.

Vi jobbar för att dessa styrkor ska finnas kvar i det nya välfärdsområdets verksamhet.

Vuxeninstitutet, motion och kultur

I vuxeninstitutets kurser får kursdeltagarna en meningsfull vardag, nya vänner, ökat självförtroende etc. *Social gemenskap* och *delaktighet* bidrar till positiva hälsoeffekter och höjd livskvalitet.

Flexibilitet och *mångsidighet*. I ett föränderligt samhälle kan institutet möta lokala bildningsbehov och erbjuda möjlighet att frivilligt studera och utveckla sina färdigheter. Institutet fungerar enligt efterfrågan med beaktande av ekonomiska resurser och kapacitet. Kommuninvånarna lämnar in kursförslag och önskemål till institutet.

Undervisningen är *fördelad över olika platser i kommunen. Tröskeln att delta i institutets verksamhet är låg. Alla är välkomna, alla är likvärdiga.*

Institutet är ett viktigt andningshål för många. Institutet erbjuder en motpol till hektiskt arbetsliv i form av kreativ och motionshöjande verksamhet. Men även en plats för gemenskap och sociala möten för exempelvis seniorer och arbetslösa.

- Motionsrådgivning och long living kortet samt ett motionsforum för anpassad motion
- Det finns ett stort utbud av olika idrottsplatser som är öppna 365 dagar i året.
- Procentkonstprincipen
- Filmverksamhet (bred filmverksamhet för att vara en så liten kommun)
- Utrymmen för Kultur som tex. Villa Lande
- Ett stort antal kulturaktörer (som aktivt ordnar, engagerar sig, etc.)
- Största delen av allt utbud är tvåspråkigt (även en utmaning)
- Biblioteket är en tillgång för alla som mötespunkt, genom tillgången till ett brett och aktuellt litteraturutbud på båda språken, samt som läsfrämjande aktör.

5.12 Verksamhet

1 Livsmiljö och arbetsliv

Fakta

- Kimitoön har drygt 6 600 invånare.
- Fritidsboende uppgår till 6 200 personer.
- Största sysselsättande branschen är social- och hälsovårdsbranschen, med 482 arbetsplatser.
- Detaljhandeln har 258 arbetsplatser.
- Industrin har 253 arbetsplatser.
- Arbetslösheten är ca 8 %.
- Antal personer som bor på Kimitoön men pendlar utanför kommunen på jobb är 667.
- Antal personer som bor på annan ort men pendlar till Kimitoöns kommun på jobb är 352.

Källa: Statistikcentralen, uppgifterna hämtade i september 2021.

I Kimitoöns kommun finns cirka 900 företag. Av företagen är över 98 % småföretag med färre än 10 anställda.

De största verksamhetsområdena är samhällstjänster, handel, byggande och industri. Kimitoöns kommuns näringsstruktur motsvarar den finländska företagsstrukturen, där cirka 95 % är mikroföretag.

2018 var antalet arbetsplatser 2230, samtidigt var den sysselsatta arbetskraften 2545 personer. Självförsörjningsgraden i fråga om arbetsplatser på Kimitoön är hög, 88%.

År 2018 fördelade sig arbetsplatserna enligt arbetsgivarsektor på Kimitoön på

följande sätt: stat 1 %, kommun 27 %, företagare 37 % och löntagare inom privata sektorn 35 %.

En god sysselsättningsutveckling är mycket viktig för kommunens ekonomi och individernas välfärd. 2018 hörde 2545 personer till arbetskraften, ungefär 38% av befolkningen. Antalet sysselsatta var 2491 och antalet arbetslösa 206. Arbetslöshetsgraden uppgick till 8,1 % (Sysselsättningsöversikten, NTM-centralen).

Kimitoön avnjuter en hög servicenivå relativt till invånarantalet. Invånarantalet är drygt 6 600 och fritids- och deltidsboende uppgår till 6 200 enligt statistikcentralens fördelning. En stark besöksnäring och allt längre vistelsetider i kommunen hjälper upprätthållandet av den goda servicenivån.

Kimitoön har även karaktären av en pendlingskommun. Kimitoön har en tydlig koppling till såväl Salo som Åbo, även huvudstadsregionen ligger på endast två timmars avstånd vilket möjliggör både in- och utpendling (in 352, ut 667). Under pandemin ökade distansarbetet kraftigt och den framtida hybridmodellen där arbetets platsbundenhet är mindre med ökad pendling, distans- och hemarbete erbjuder Kimitoön intressanta möjligheter för framtiden.

Tyngdpunktsområden

Till kommunens tyngdpunktsområden hör näringslivsfrågorna. Vi har som målsättning att bli regionens mest näringslivsvänliga kommun. Båtbranschen utvecklas positivt. Det samma gäller byggbranschen och besöksnäringen.

2 Socialt arbete

Enligt socialvårdslagen är syftet med socialt arbete att

- 1) främja och upprätthålla välfärd och social trygghet
- 2) minska ojämlikhet och främja delaktighet
- 3) på lika grunder trygga behövlig, tillräcklig och högklassig socialservice samt andra åtgärder som främjar välfärden
- 4) främja klientorientering och klientens rätt till god service och gott bemötande inom socialvården
- 5) förbättra samarbetet mellan socialvården och kommunens olika sektorer samt andra aktörer.

Syftet med det sociala arbetet för vuxna i Kimitoön är att främja välbefinnandet hos vuxna som befinner sig i en svår livssituation, förebygga utslagning och undanröja ojämlikhet på individ-, familj- och samfunds nivå. Vuxensocialarbete är klient- och sakkunnigarbete som görs bland den vuxna befolkningen. Arbetet genomförs under tjänsteansvar av socialarbetare och -handledare, som även stöds av andra yrkespersoner. Vuxensocialarbetet stöder och löser tillsammans med klienten frågor som gäller utkomst och ekonomi, arbetslöshet, boende, delaktighet i samhället, användning av rusmedel samt beroende, psykisk hälsa, hälsa, livskompetens och funktionsförmåga. Behovet av stöd kan hänföra sig till plötslig ändring av livssituationen eller återkommande problem. Ibland är behovet av vuxensocialarbete och socialtjänster långvarigt.

Flyktingmottagning

Integrationen främjas i samarbete mellan olika myndigheter. I samarbetet deltar kommunen, arbets- och näringsbyrån, polisen och aktörer inom tredje sektorn. Kommunen och arbets- och näringsbyrån utarbetar en integrationsplan tillsammans med invandraren. I integrationsplanen kommer arbets- och näringsbyrån överens med invandraren om arbetssökning och dess målsättningar samt om åtgärder och tjänster som stöder arbetssökningen och sysselsättningen. Invandraren hänvisas att söka till en utbildning eller någon annan integrations- och sysselsättningsfrämjande åtgärd. Också för minderåriga och familjer utarbetas en integrationsplan. Vid utarbetandet av planen beaktas den minderårigas önskemål och åsikter. I

familjens integrationsplan fästs särskild uppmärksamhet vid förutsättningarna för föräldraskap som stöder och styr barnets eller den ungas utveckling samt på föräldrarnas behov av stöd och utbildning. Kimitoöns kommun har en integrationsplan som godkänts av fullmäktige och som uppdateras för närvarande. Myndigheter och aktörer inom tredje sektorn som är verksamma i kommunen har i fråga om sitt eget verksamhetsområde deltagit i utarbetandet, genomförandet och uppföljningen av genomförandet av programmet.

Sysselsättningsenheten:

1. Verkstadsverksamhet: rehabilitera personer längre bort från arbetslivet till att hitta en meningsfull sysselsättning, utbildning eller annan för dem lämplig lösning
2. Utveckla och fungera i olika typer av samarbete med samarbetspartners för att kunna skapa och upprätthålla mångprofessionella team som jobbar kring den arbetslösa
3. Utveckla innovativa lösningar som stöd för företagen att hitta lämplig arbetskraft och för arbetssökande att hitta lämpligt arbete, samt på så vis stöda inflyttning till kommunen
4. Samarbeta med kommunens enheter för att hitta synergieffekter samt mera konkret definiera kommunens roll i sysselsättningsfrågor

Sysselsättningsverksamheten i Kimitoöns kommun:

Sysselsättningscentret Fyren

Allmänt om Fyren

Fyren inledde sin verksamhet i sin nuvarande form 1.2.2020 och ägs av Kimitoöns kommun. Sysselsättningsverksamheten har varit verksam på ön sedan 2014.

Verksamheten baserar sig på individuell handledning, arbetslivsträning och grupphandledning och fokuserar bland annat på vardagskompetens och social förstärkning samt på att förbättra studie- och arbetslivsfärdigheterna. Deltagarna kommer till Fyren genom olika avtal och alla utses en egen individhandledare och arbetshandledare. Verksamheten riktar sig till personer i arbetsför ålder.

På de olika avdelningarna jobbar personer med olika yrkesskicklighet och arbetsförmåga. Man strävar efter att skraddarsy vars och ens arbetsuppgifter enligt arbetsförmåga och ork. Naturligtvis inverkar också aktuella tillgängliga arbeten på arbetsuppgifterna.

Fyren består av olika arbetsavdelningar och -uppgifter:

Kök, städning och klädvård

Kök-, städ- och klädvårdsverkstaden sköter om Fyrens interna verksamhet inom dessa områden.

Textil och hantverk

På textil- och hantverksverkstaden tillverkas produkter av återvinningsmaterial för försäljning och till kommunens olika avdelningar. På verkstaden kan man bekanta sig med olika tillverknings- och produktionsmetoder. Produkterna och produktserierna planeras antingen tillsammans eller av arbetshandledaren.

Kreativa verkstaden med låg tröskel

På verkstaden kan deltagarna tryggt bekanta sig med arbetsverksamheten och upptäcka sina egna styrkor och färdigheter. Teman är bland annat vardagshantering och social förstärkning.

Träslöjd och måleri

På träslöjd- och måleriverkstaden tillverkas produkter av återvinningsmaterial för försäljning och till kommunens olika avdelningar. På avdelningarna görs också mindre restaureringsarbeten. På verkstaden kan man bekanta sig med olika tillverknings- och produktionsmetoder. Produkterna och produktserierna planeras antingen tillsammans eller av arbetshandledaren.

Utegruppen. Utegruppen utför olika gårds-, trädgårds-, röjnings-, målnings-, reparations- och underhållsarbeten i samarbete med kommunens olika avdelningar. Gruppen lämpar sig för deltagare som trivs med fysiskt arbete utomhus. Utegruppen sköter också transportuppgifter.

Källaren – återvinningsbutik och mottagning av varor, i samarbete med diakonin vid Kimitoöns församling. I återvinningsbutiken säljs kläder, möbler, husgeråd, böcker, barnartiklar osv. samt egna produkter. I butiken kan man öva arbeten såsom kundbetjäning, placering av varor och kassasystem samt att hålla butiken snygg och ren. Butikens mottagning tar emot produkter som kan återvinnas. Produkterna tas isär, används i den egna produktionen, säljs som sådana eller repareras för försäljning.

Transport. Transportgruppen sköter transporten av Fyrens och Källarens varor till kunderna. Arbetet är fysiskt arbete där man också träffar kunder. Utegruppen sköter uppgifter i anknytning till transporter.

Arbetsverksamhet på kommunens olika avdelningar: klienten får bekanta sig med arbetsuppgifter och -gemenskaper på de olika avdelningarna genom att hen enligt överenskommelse arbetar en del av arbetsdagarna på en annan avdelning, dock så att huvudansvaret ligger hos Fyren och hen deltar i Fyrens arbetsverksamhet minst en dag.

Fyren erbjuder dessutom:

Kartläggning och introduktion: Klientens situation kartläggs, målsättningar sätts upp och en handledningsplan utarbetas. Detta görs antingen innan verkstadsperioden inleds eller under den första veckan då avtalet börjar. Då vet man också vem som är vars och ens individ- och arbetshandledare.

Individhandledning: Fokus på människan i sin helhet. Baserar sig på observation, dialog, utvärdering samt dokumentering. Innehåller även trepartssamtal, nätverkssammanhang, styrning till rätt service, besök mm.

Arbetshandledning: Fokus på den dagliga arbets- och funktionsförmågan. Baserar sig på observation, dialog, utvärdering samt dokumentering. Innehåller även trepartssamtal, nätverkssammanhang mm.

Rådgivande verkstaden

I rådgivande verkstaden träffar deltagaren sin individuella handledare regelbundet utan att delta i den fysiska verkstaden. Man kan delta i verkstaden när man behöver handledning och stöd, men när man ännu inte kan delta i den vanliga verksamheten. Individhandledaren rör sig på hela ön och träffarna ordnas där det passar bäst för den som deltar i verksamheten.

Distansverkstaden

Distansverksamheten inleddes som följd av coronarestriktionerna och har genomförts via nätet då det på grund av restriktionerna varit nödvändigt.

Syftet är att stöda deltagarnas vardags- och livskompetens genom regelbundna träffar.

Utvecklar deltagarnas självkänedom och genomför olika hälsofrämjande teman som stöder deras välbefinnande.

Upprätthåller deltagarnas sociala färdigheter och ökar kännedomen om närsamhället.

Förebygger utmattning och marginalisering genom olika uppgifter som stöder psykisk hälsa.

Sysselsättningsprojektet Välkommen hem! – Tervetuloa kotiin!

Till projektets målgrupp hör främst personer med annat modersmål än finska eller svenska, men också andra kan få stöd och nyttig information genom projektet. Målet är att stöda invånare att hitta en lämplig arbets- eller studieplats. Projektet är i nära kontakt med företag och utbildningsorganisationerna i regionen.

3 Miljö och teknik

Kommunen producerar tjänster inom miljö och teknik för att skapa en trivsam, trygg och funktionell boendemiljö för sina invånare. Avdelningen för miljö och teknik inom kommunen står för ett brett utbud av tjänster. En del av tjänsterna producerar avdelningen själv, medan andra delar sköts av utomstående aktörer.

Inom avdelningen för miljö och teknik finns tre självständiga enheter. Tillsynsenheten handhar bygg- och miljötillsynsärenden, d.v.s. sköter t.ex. om byggnadsloven i kommunen. Fastighets- och samhällstekniska enheten handhar ärenden gällande kommunens byggnader, vägar, bryggor, parker och torg samt kost- och städservice. Kommunen har ca 250 bryggplatser för uthyrning. I Kimitoöns kommun finns dessutom ett flertal uthyrningsbryggor och gästhamnar som upprätthålls av privat aktörer. Planläggningsenheten sköter om general- och detaljplaner på kommunens område. Planläggningsenheten sköter även om eventuella undantagslov. Kost- och städfunktionen sköter om städningen i de kommunala byggnaderna i vilka det bedrivs kommunal verksamhet, förutom i omsorgsavdelningens vårdproducerande enheter. Kost- och städfunktionen ansvarar också för tillredningen av mat för kunder inom omsorg och bildning.

Kommunen har ett antal bostads- och industritomter till försäljning på olika håll på ön. Avdelningen för miljö och teknik handhar försäljningen av tomtarna. Gällande tomtutbud, utöver de kommunala, sköts försäljningen långt av de lokala fastighetsförmedlarna.

Det av Kimitoöns kommun ägda fjärrvärmebolaget Kimitoöns Värme Ab har ett fjärrvärmenät i Kimito och ett i Dalsbruk. Värmen i värmeverken produceras med förnybar energi, d.v.s. flis. Flisen härstammar till stor del från de lokala skogarna.

Det kommunala affärsverket Kimitoöns Vatten har ett vatten- och avloppsvattennät som sträcker sig över rätt stora delar av vår ö. Drygt 1 700 kunder är idag anslutna till vatten- och avloppsvattennätet. Avloppsvattenreningen från hela Kimitoön är koncentrerad till reningsverket på Tyskaholmen i Dalsbruk. Slammottagningspunkter finns i Kimito, vid gamla reningsverket och vid Tyskaholmens reningsverk.

Kommunens två dotterbolag, Dalsbostäder Oy Ab i Dalsbruk samt Fastighets Ab Kimitobacken Kiinteistö Oy i Kimito, har hyresbostäder att erbjuda. Dalsbostäder Oy Ab har även kontorsutrymmen till uthyrning i Dalsbruk.

Avfallshanteringen på kommunens område sköts av Sydvästra Finlands Avfallsservice. Avfallshanteringen är centralt konkurrensutsatt och man är alltså skyldig att ansluta sig till avfallstransporten som sköts av Sydvästra Finlands Avfallsservice. Sydvästra Finlands Avfallsservice upprätthåller även en omlastningsstation i Genböle, dit man kan föra lite större partier avfall för sortering. Sydvästra Finlands Avfallsservice sköter även om insamlingen och transporten av slam från slamavskiljare och slutna tankar

Brand- och räddningsväsendet hör till Egentliga Finlands räddningsverkets ansvarsområde. I Kimitoöns kommun finns fem frivilliga brandkårer som i praktiken sköter utryckningsuppdragen.

Hälsoinspektionen på Kimitoön ordnas genom köptjänstavtal av Lundo kommun.

Glesbygdstrafik samt trafiksäkerhetsfrågor hör också till avdelningen för miljö och teknik.

4 Fritidsverksamhet

Målet är aktiva och friska invånare. Syftet är främst hälsofrämjande. Fritidssektorns service till denna grupp är motionsrådgivning, anpassad motion och Long Living kortet, som ger rabatt vid privata idrottsanläggningar. Dessutom använder denna grupp mycket kommunens idrotts- och friluftspplatser samt badstränder. Idrottsplatserna är lätt tillgängliga och möjliggör motionsidrott under alla årstider.

5 Kulturverksamhet

Filmverksamheten på Kimitoön finns i första hand i Villa Lande i Kimito, men specialvisningar hålls även i Bio Pony i Dalsbruk. Filmverksamheten är aktiv mellan september och april, under sommarsäsongen vid speciella tillfällen. Även filmfestivaler (Fix Film Festival, Bio Doc, Comedy Film Festival) hålls i såväl Kimito som i Dalsbruk.

Olika evenemang (konserter, teaterföreställningar, dansuppvisningar och övrigt) hålls under hela året, men i första hand under vinterhalvåret, i Villa Lande, Bio Pony samt i olika ungdomshus och byahus. Även årligen återkommande evenemang (Svenska veckan, Konstens Natt, Vårkultur - ett samarbetsprojekt mellan Kimito, Åbo och Pargas) ger upphov till ett brett kulturutbud på Kimitoön.

Kimitoöns festivaler (Kimitoöns Musikfestspel, Baltic Jazz, Festival Norpas, Kalkholmsfestivalen och Kiilan Äänijuhlat) utspelar sig i första hand under sommarhalvåret och riktar sig till alla åldrar.

På Kimitoön finns ett tiotal konst- och kulturföreningar (körverksamhet, bildkonst, foto, etc.) vars verksamhet är öppen för deltagare i alla åldrar. Därtill verkar många kulturaktörer, arbetsgrupper, föreningar, konstnärer och byalag för ett bredare kulturutbud året om (kurser, föreläsningar, föreställningar, etc.).

Kimitoöns bibliotek ger tillgång till mångsidig litteratur och annat material för alla åldrar, samt kulturevenemang och deltagande aktiviteter.

Kommunen har förbundit sig till procentkonstprincipen, vilket möjliggör offentlig konst i kommunens byggnader.

Kulturen följer rapporter och signaler från fältet och stödjer invånarnas välmående enligt behov med kulturaktiviteter.

Utvecklingsbehov

- Utrymmen för skapande, produktion samt framställning av kultur (HUB-utrymmen, ateljéer, workshopsutrymmen, utställningsutrymmen).

6 Föreningar

På Kimitoön finns det cirka 150 föreningar. Föreningarna har en viktig roll genom att skapa gemenskap och sunda hobbyer för kommunens invånare. Tredje sektorns verksamhet är mycket bred och mångsidig.

Kimitoöns invånare är flitiga användare av föreningsverksamhet, flitigare än medeltalet för

kommunstorleken. Idrottsföreningarnas verksamhet är de populäraste föreningarna att delta i.

5.12.7 Vuxeninstitutet

Kimitoöns vuxeninstitut är ett tvåspråkigt levande institut med ett mångsidigt kursutbud för alla åldrar. Institutets uppgift är att erbjuda undervisning på frivillig basis. Vid

vuxeninstitutet kan man göra saker tillsammans, lära sig nytt, vara kreativ, motionera, utveckla sig själv och lära känna sig själv. Vuxeninstitutet stöder det livslånga lärandet, som handlar om mycket mer än att avlägga en examen. Institutet fungerar utifrån efterfrågan och man formar sig enligt de trender som råder, samtidigt som man värnar om traditioner. Det vill erbjuda sådan verksamhet som lockar nya kursdeltagare och får dem att återkomma. Institutet är också en arbetsgivare, något som man kanske inte alltid tänker på.

Vuxeninstitutet spelar en viktig roll i kommunen och kursverksamheten bidrar till framtida livskraft och välmående invånare. Invånarna kan via kurserna vara aktiva och ha ett givande socialt liv och umgänge även efter pensionering. Forskning visar att den fria bildningen är till stor nytta för individen och samhället. Den enskilda kursdeltagaren mår bra av att delta i institutens kurser och de positiva hälsoeffekterna är direkt mätbara i pengar.

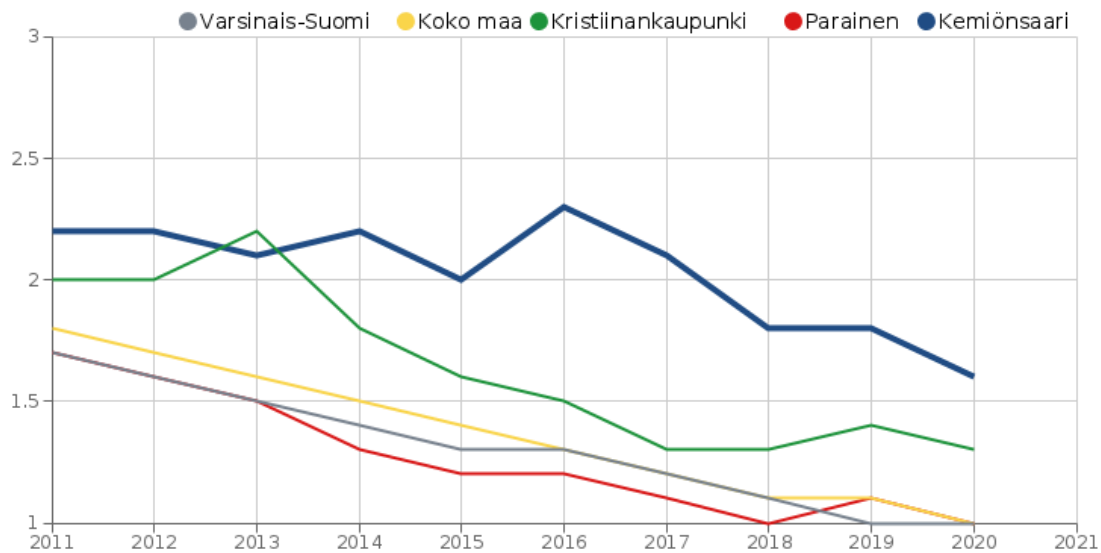
År 2019 var det totala kursdeltagarantalet 2280 och nettodeltagarantalet var 1059 (858 kvinnor/flickor och 201 män/pojkar). År 2020 var det totala deltagarantalet 1621 och nettodeltagarantalet var 773 (648 kvinnor/flickor och 125 män/pojkar). Minskade antalet deltagare 2021 påverkas av Corona situationen då institutets kurser startade först i april.

Deltagarna är till största delen i åldern 40-75 år.

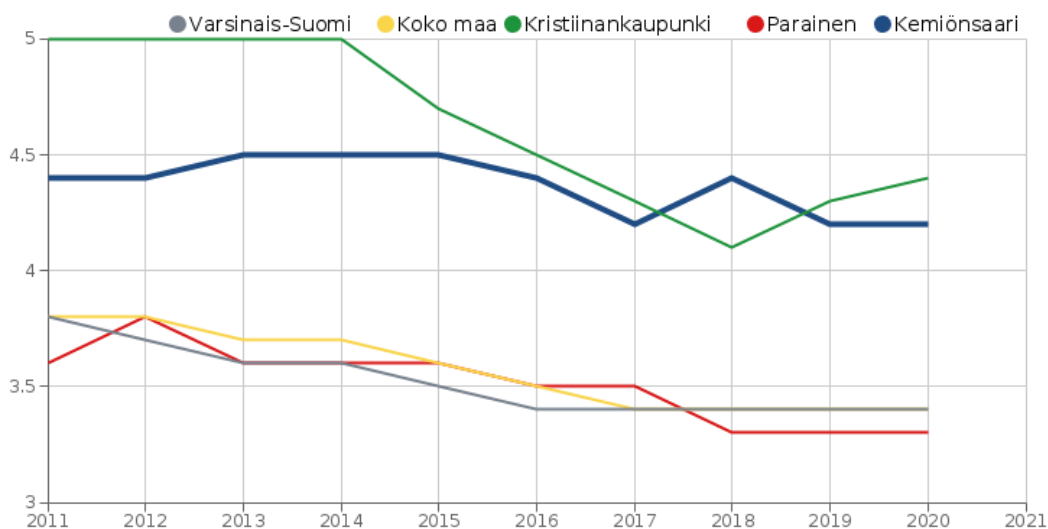
Kimitoöns vuxeninstitut, Skärgårdens kombi och Åbo svenska arbetarinstitut samarbetar läsåret 2021-22 kring projektet "Från ensamhet till mångsamhet". Ofrivillig ensamhet är en hälsorisk. Huvudmålet med projektet är att främja socialt välmående och gemenskap. Genom projektet hoppas man att ofrivilligt ensamma ska få fler sociala nätverk och tillträde till omgivningar, där det är lättare att stifta bekantskap med andra. Projektet finansieras av Utbildningsstyrelsen.

5.13 Indikatorer

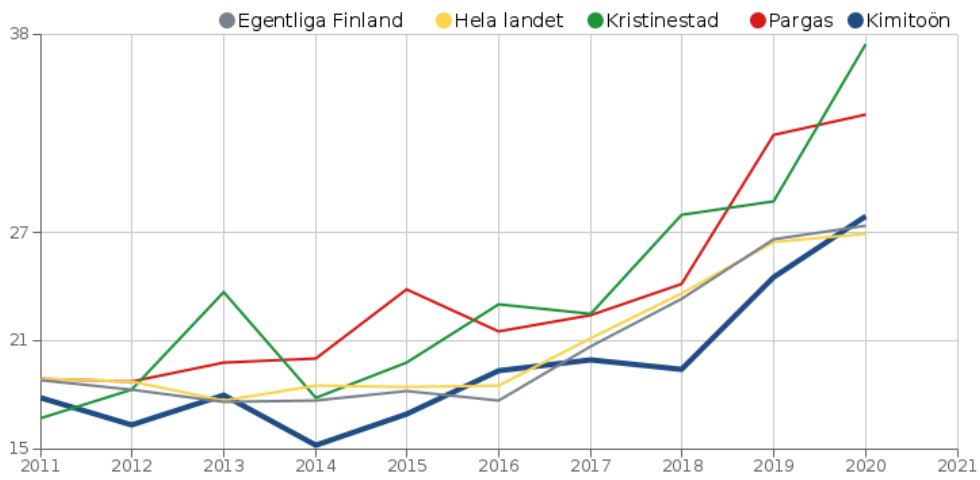
Personer som fått invalidpension på grund av sjukdomar i muskuloskeletala systemet, % av i åldrarna 16-64 år

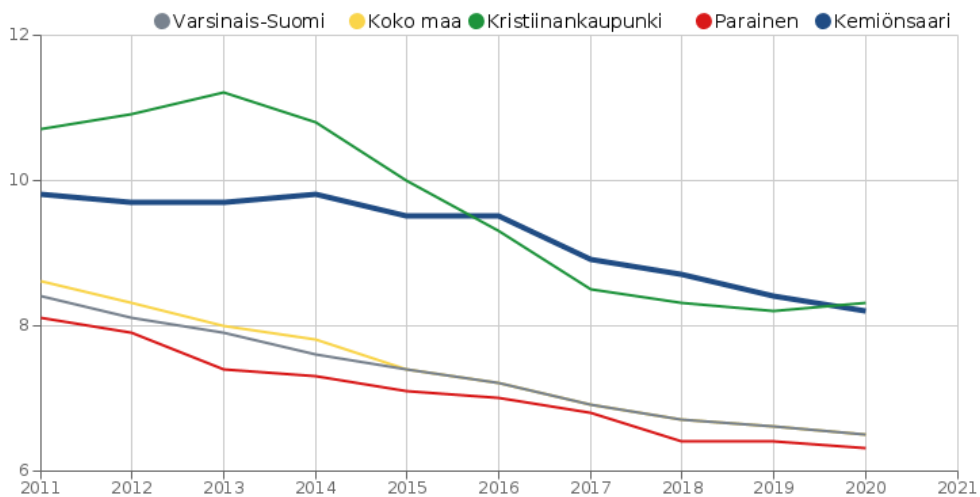
Personer i åldrarna 25-64 år som fått invalidpension på grund av psykisk ohälsa, % av befolkningen i samma ålder

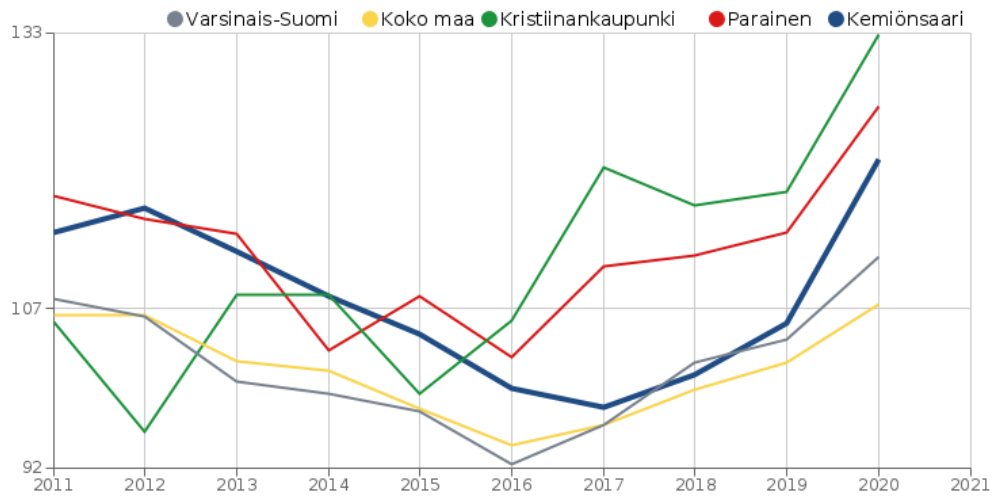
Personer i åldrarna 25 - 64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

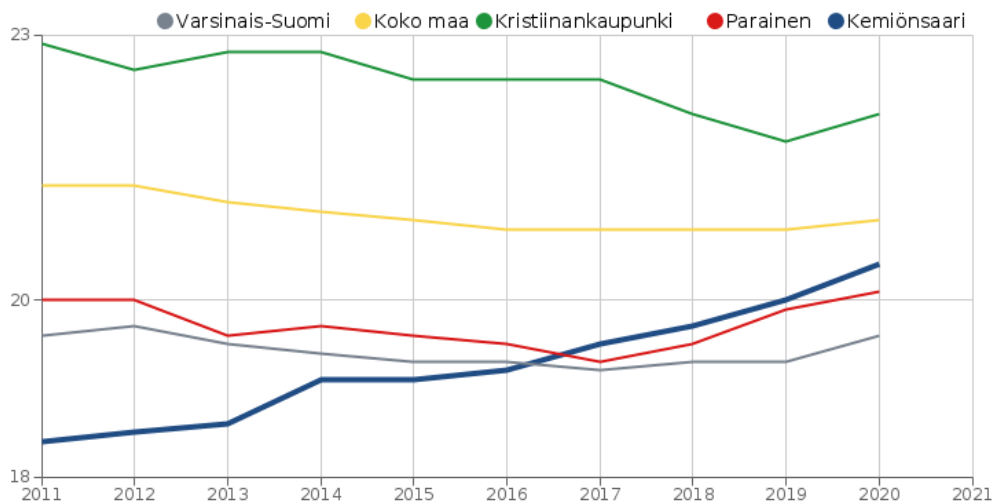
25-64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

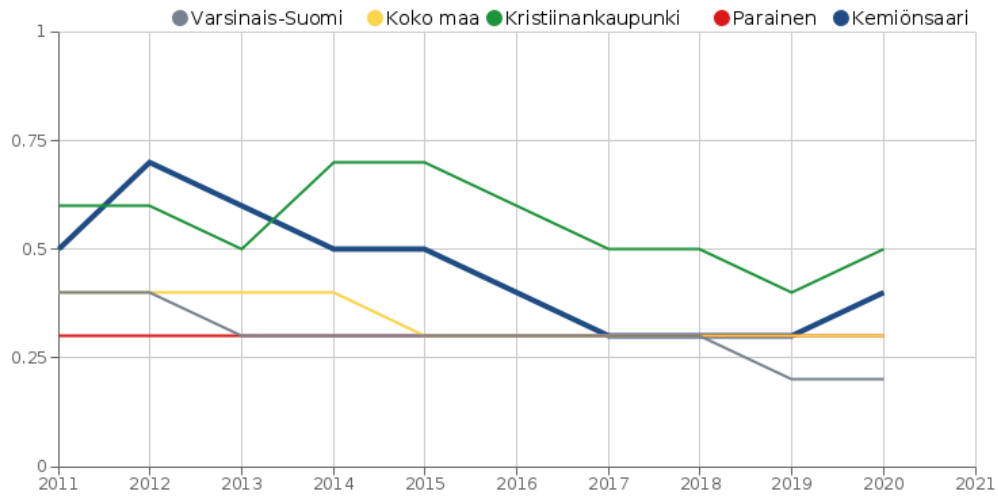
25-64-åriga mottagare av sjukdagpenning / 1000 i samma åldrar

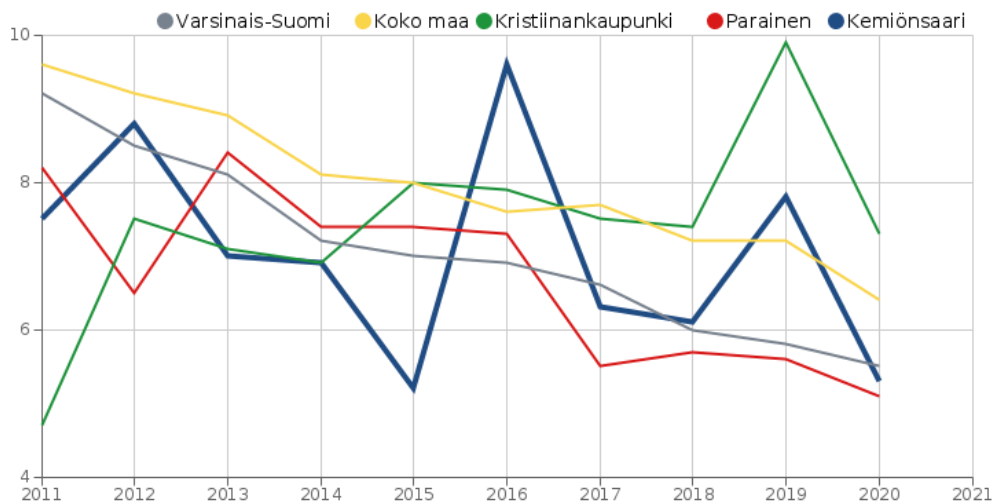
25-64-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

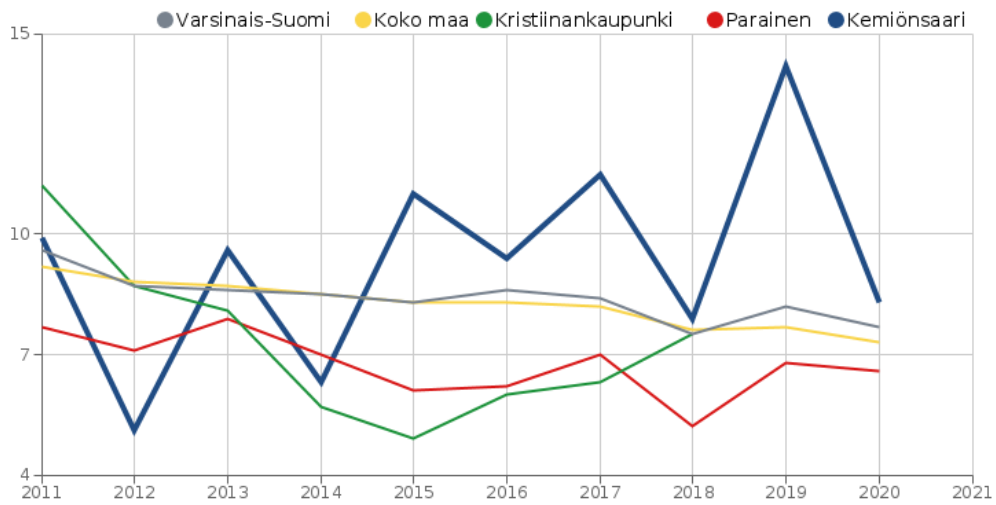
Personer som fått invalidpension på grund av sjukdomar i cirkulationsorganen, % av i åldrarna 16-64 år

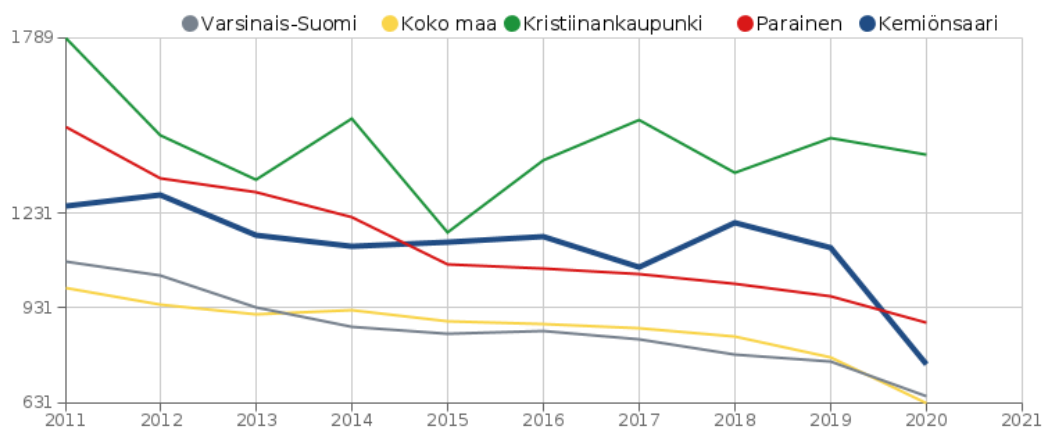
Patienter i åldrarna 25 - 64 år som vårdats på sjukhus på grund av skador och förgiftningar / 1000 i samma åldrar

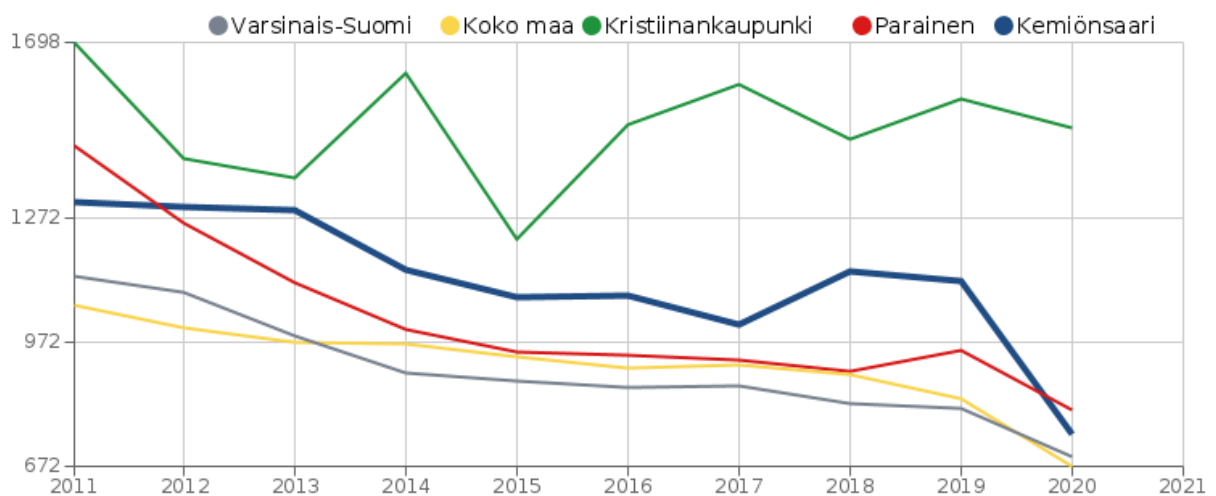
Aborter / 1 000 kvinnor i åldrarna 15 - 49 år

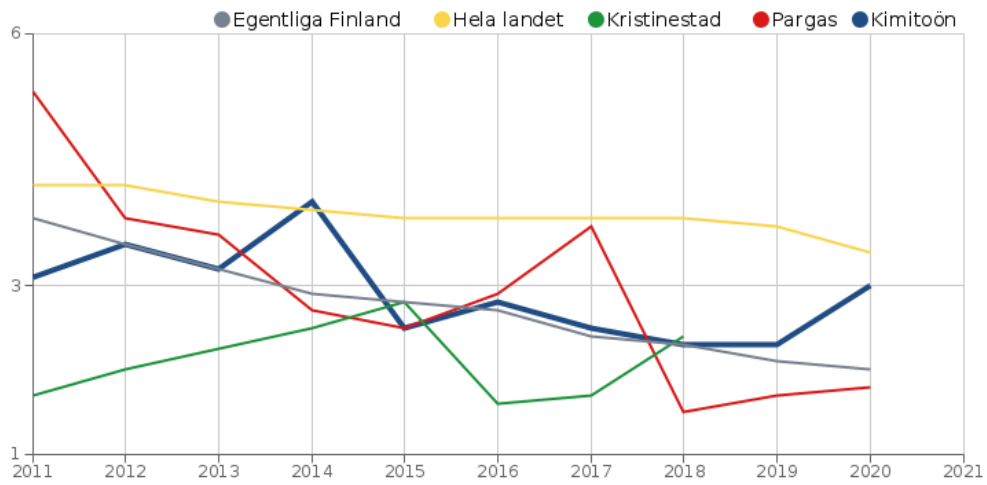
Läkarbesök i åldrarna 15-49 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldrar

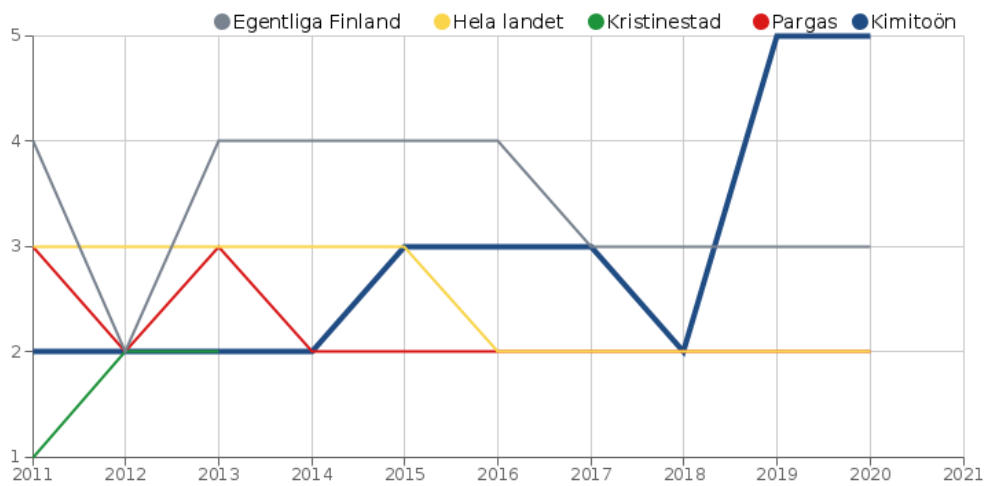
Läkarbesök i åldrarna 50-64 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldrar

25 - 64-åringar som vårdats på sjukhus på grund av berusningsmedel / 1 000 i samma åldrar (år 2018 preliminär uppgift)

25-64-åringar som vårdats på institutioner för missbrukarvård / 1000 i samma åldrar

5.14 Valfärdsplan 2022-25

Kategori	Mål/mätare	Åtgärder	Fortsatt beredning
Förebyggande rusmedelsarbete	Minska användningen av rusmedel/ rusmedelsenkät	1. Kommunens förebyggande rusmedelsplan uppgörs	Valfärdsgruppen
Öka gemenskapen	Förbättra identiteten samt vi-andan/ antalet tillfällen samt deltagare	1. Grundas ett föreningsforum som regelbundet diskuterar invånarnas välmående samt hur tredje sektorn kan svara på invånarnas och kommunens behov. OBS! Bidrag. 2. Aktivering av föräldraföreningarnas verksamhet. Viktigt att ta i beaktande nyinflyttade familjer, så att de får bekanta sig med övriga familjer i området. 3. Verksamhet som nu under pandemin varit nere startar på nytt tex. familjecafé	Valfärdsgruppen
Familjearbete	Förbättra familjernas vardag / antalet barnskyddsanmälningar och omhändertagningar	1. Föräldraskapsstigen genomförs 2. Föräldraskola ca. 1 x/månad med olika teman 3. Grunda ett familjecenter där barnfamiljer, kommunens aktörer och tredje sektorn träffas med låg tröskel. Kan vara en del av "torgets" verksamhet, se seniorer.	Valfärdsgruppen
Mentala hälsan	Förbättra den mentala hälsan / antalet tillfällen samt deltagare	1. Lågtröskel information 2. Öppna samtalsgrupper 3. öka samarbete med tredje sektorn	Valfärdsgruppen
Förändring av livsstilen	Förändring till en mera aktiv och hälsosam livsstil/ antalet grupper och kurser	1. hälsosam kost i samarbetet med lunchrestauranger, kunna välja enligt sin diet (app). 2. matlagningskurser med tema näringsrik kost i VI 3. Små motionsgrupper med lågtröskel (vänverksamhet) 4. Tredje sektorn arrangerar mera verksamhet för vuxna	valfärdsgruppen

6 ÄLDRE

6.15 Styrkor

Vänverksamhet, motion, kultur, bibliotek och vuxeninstitutet

- Vänner som bryr sig om, vänverksamhet (t.ex. FRK:s) som kan användas för att motverka de äldres största problem, dvs ensamhet. Enligt forskning lider ca 39 % av de äldre av ensamhet. Ensamheten i sin tur leder till ett för tidigt behov av dygnet runt vård.
- Antalet olika motionsgrupper som arrangeras av kommunen i veckan på olika platser är 15 st.
- Motionsrådgivning och long living kortet samt ett motionsforum för anpassad motion. Motionsvänner, följeslagarkortet
- Ett brett kulturutbud
- Utrymmen för Kultur
- Ett stort antal kulturaktörer (som aktivt ordnar, engagerar sig, etc.)
- Största delen av allt utbud tvåspråkigt (även en utmaning)
- Biblioteket är en tillgång för seniorer som mötespunkt, genom tillgången till ett brett litteraturutbud på båda språken, samt genom specialtjänster såsom den individuella tjänsten "Boken kommer" för äldre med specialbehov.
- Den tredje sektorn är stark på Kimitoön. Speciellt i och med föreningsbiten.
- Vuxeninstitutets styrka ligger i att utbildningsformen är lätt att närma sig och att verksamheten är lämplig för personer i alla åldrar, oberoende av deras utbildningsbakgrund. Institutet gynnar kommuninvånarnas välmående och hälsa på ett mångsidigt och effektivt sätt. Invånarna är aktiva och kommer nyfiket med på nya kurser.
- Den aktiva "unga-pensionären" är en verklig styrka på Kimitoön. T.ex. i byalagen spelar dessa en stor roll för att hålla upp verksamheten i byarna. Överlag är den aktiva pensionären de som håller igång speciellt föreningslivet på Kimitoön, en viktig resurs.

Välfärdsområdets verksamhet

- Den lilla ortens fördel – vårdpersonalen känner de äldre kommuninvånarna och deras anhöriga.

6.16 Verksamhet

Fullmäktige för Kimitoöns kommun har godkänt ett nytt äldrepolitiskt program för åren 2021-2026. Programmet, som också är kommunens lagstadgade plan för att stödja den äldre befolkningen, har som vision att de äldre trivs, känner sig trygga och själva aktivt bidrar till ett gott hälsotillstånd. Service och vård ska anpassas till de äldres behov. Kvalitetsnivån för servicen ska vara god, den ska nå över landets medeltal, den ska vara kostnadseffektiv och integrerad, så att de äldre känner sig tillfreds med servicen. Stödande av de äldres välbefinnande berör alla förvaltningsområden inom kommunen.

Kimitoöns kommuns mål är att åstadkomma en god livskvalitet med en välfungerande vardag för de äldre och trygga den äldre befolkningens möjligheter att leva ett fullvärdigt liv oberoende av funktionsförmåga och ålder. Utgångspunkten är en service som betonar det egna ansvaret för att främja hälsan och stöda de äldres delaktighet. Vid planering av service bör man beakta att de äldre inte är en homogen grupp utan har varierande behov av samhällets tjänster och att en stor del endast har ett tillfälligt behov av den service som äldreomsorgen erbjuder.

Hälsofrämjande och förebyggande klientarbete

Som hälsofrämjande åtgärd delar kommunen fr.o.m. 2020 ut halkskydd åt pensionärer som fyllt 70 år. Med åtgärden vill man förebygga halkolyckor hos äldre och uppmuntra till att röra sig utomhus även under vintern. Utprövning och utdelning av halkskydd sker som ett samarbete mellan fritids-, hälsovårds- och äldreomsorgsenheten.

En kund är berättigad till momsfri socialservice om det har konstaterats att han/hon inte klarar av sin vardag utan hjälp. Ålderdom, sjukdom, återhämtning från sjukdom eller en skada kan vara orsaker till behov av hjälp. Till exempel skötsel av hemmet, matservice och olika stödtjänster, som exempelvis hjälp med att uträtta ärenden, räknas alla som momsfri service.

Förebyggande hembesök för 80-åringar har gjorts i Kimitoön sedan 2009, och tidigare i de tre självständiga kommunerna Dragsfjärd, Kimito och Västanfjärd (sedan 2005). Frågeformuläret är omfattande och besöket tar ca 1 ½ timme. Hemvården har använt sig av mobil vårddokumentation sedan 2011 och deltagit i projekten Må Bra TV och Kraft i Åren lika länge. Efter projektidens slut (2013) har Kraft i Åren-verksamheten implementerats i hemvårdens vardag. Olika digitala tjänster för äldre prövas och testas fortlöpande, för att hitta lämpliga och fungerande lösningar.

En centraliserad klient- och servicehandledning har utvecklats som en del av regeringens spetsprojekt för hemvård för äldre och närståendevård för alla ålderskategorier åren 2017–2018 i Egentliga Finland. Syftet var att utveckla en kundrådgivnings- och servicestyrningsmodell för äldre i hela landskapet samt IKT-baserade verktyg som stöder verksamheten. Kommunens vårdkoordinator deltar i kundrådgivningen, som fortsatt sin verksamhet även efter projektidens slut.

I kommunen har en minnes- och seniorrådgivning startat år 2014. Det är en kostnadsfri rådgivning för äldre personer som bor i Kimitoöns kommun. Seniorrådgivningens uppgift är både att ge information, alltså direkt rådgivning och också att handleda och ge råd om hur man får kontakt med rätta instanser i olika frågor som gäller den äldre befolkningen. Också minnesmottagningen har koncentrerats till seniorrådgivningen. En sjukskötare har mottagning en dag varje vecka och två dagar varannan vecka med tidsbeställning. Närståendevårdarnas hälsogranskningar förverkligas inom seniorrådgivnings-verksamheten. Kommunen erbjuder geriatrertjänster ca var tredje vecka i samband med minnesrådgivningen.

Dagcenterverksamhet för hemmaboende förekommer tre dagar per vecka i Hanna-hemmets lokalteter och tre dagar per vecka i Kimito, i den gemensamma ungdomsgården och Dagcenterlokalen. Vid Silverbacken förekommer dagcenterverksamhet en dag per vecka för hemmaboende och en dag per vecka för Silverbackens invånare.

Vård i hemmet

Vård i hemmet fungerar i tre distrikt; Norra distriktet omfattas av Kimito och norra samt östra Västanfjärd, Södra distriktet av Dalsbruk och Dragsfjärd samt södra Västanfjärd. Det lilla distriktet i Lammala sköts utgående från Silverbacken. I skärgården (Hitis-Rosala) förverkligas hemvårdstjänster via köptjänst. Hemrehabilitering för klienter inom regelbunden hemvård har startats våren 2018.

Hemrehabiliteringen leds av äldreomsorgens fysioterapeut. Hemrehabilitering innebär att klienten får sin rehabilitering hemma. När träningen utförs i eget hem kan man träna vardagssysslor mera specifikt och även den fysiska aktiva träningen blir lättare att utföra när den blir en del av vardagen. Rehabiliteringen sker under en period på 2 – 8 veckor, beroendet på behovet hos klienten. Tanken är att fysioterapeuten tränar styrka, balans, koordination och möjligen kondition och även vardagsbestyr med klienten. Vårdarna tränar vardagssysslor samt uppmuntrar till jumpa och vägleder dem i att utföra övningar.

Stödservice i form av matservice, trygghetstelefoner och färdtjänst beviljas enligt ansökan om kriterierna uppfylls. Trygghetslarmets utryckningar nattid fungerar som köptjänst.

Stöd för närståendevård utbetalas till ett sjuttiofem vårdare. Målsättningen är att öka andelen av vårdbehövande som fyllt 75 år. Kommunen har tre arvodesgrupper, och kriterierna finns definierade i två olika dokument, ett för klienter under 75 år och ett för klienter som fyllt 75 år.

Intervallvård erbjuds för närståendevårdarnas lagstadgade semesterdagar vid valbart effektiviserat serviceboende (Dahliahemmet, Pasendo eller Hannahemmet). Övrig intervallvård erbjuds vid Hannahemmets två intervallvårdsplatser, varav en är på sluten demensavdelning.

Serviceboende och dygnetruntvård

Lätt serviceboende erbjuds via betalningsförbindelse, när kriterier för effektiviserat serviceboende inte uppfylls men självständigt hemmaboende inte längre fungerar. För närvarande kan lätt serviceboende för äldre köpas från två aktörer på Kimitoöns område, d.v.s. från Pasendo och från Solglimten. Serviceformen lämpar sig bra för personer som på grund av ensamhet och ångest har stora svårigheter att klara ett självständigt boende.

Effektiverat serviceboende erbjuds vid Silverbacken (16 vårdplatser), Almahemmet (30 vårdplatser) och Hanna-hemmet (30+2 vårdplatser). Vårdpersonal finns på plats dygnet runt. Som komplement har kommunen servicesedlar och betalningsförbindelser till effektiviserat serviceboende. Endast vid Hannahemmet finns sluten demensavdelning.

Åldringshemmet Hanna-hemmet erbjuder institutionsvård för 17 personer. Medicinska grunder ska idag ligga till grund för vård på institution även inom äldreomsorgen. Kimitoöns kommunfullmäktige har tagit beslut om att successivt avveckla institutionsvården (fmge 11/2020).

Hälsovårdsenheten

Hälsovårdsenheten tillhandahåller primärvårdstjänster i form av öppenvård, hälsocentralsjukhusvård och tandvård. En hälsostation finns i Kimito och en närservicepunkt finns i Dalsbruk. Vid hälsostationen i Kimito finns hälsocentralens röntgen. Hälsocentralens sjukhus har 21 platser för akut och rehabiliterande vård. Platserna på avdelningen är kortvårdsplatser. Till verksamhetens stödtjänster hör laboratorium, röntgen, fysio- och ergoterapi.

Hälsovårdscentralen ordnar medicinsk rehabilitering (fysioterapi). Syftet med medicinsk rehabilitering är att återställa patienters fysiska funktionsförmåga (t.ex. vid sjukdomar i stöd- och rörelseorganen) eller att bevara funktionsförmågan. Hälsocentralens ena fysioterapeut har direktmottagning, till vilken läkarremiss inte behövs. I övrigt krävs läkarremiss för fysioterapi och patienten besöker mottagningen, där rehabiliteringsmöjligheterna är större. Hälsocentralsjukhusets fysioterapeut gör även hembesök, då det är fråga om att planera omändringsarbeten i hemmet för personer med bestående funktionshinder. Fysioterapitjänsterna kompletteras av privata serviceproducenter i kommunen. Även hälsovårdscentralens ergoterapeut gör hembesök.

För många äldre personer är olika hjälpmedel viktiga för att kunna klara av vardagliga göromål i hemmet. Kommunens ergoterapeut ansvarar för hjälpmedelsutlåningen. I samband med sjukdomar, skador och funktionshinder kan kostnadsfritt låna hjälpmedel för kort- eller långvarigt bruk från hälsostationernas fysioterapienhet. Fysioterapeuterna beställer hjälpmedlen från ÅUCS hjälpmedelscentral, beställningen föregås av en noggrann utredning om vilket slags hjälpmedel personen behöver, enligt hjälpmedelscentralens direktiv.

Ensamhet

Nordiska ministerrådet har 2020 gett ut en rapport; Ensamhet bland äldre personer i Norden. Sammanfattningsvis konstaterar forskarna att vi har det ganska bra i Norden jämfört med andra europeiska länder, men de som är ensamma behöver få hjälp och än så länge finns det inte tillräckligt med forskning om vilka åtgärder som hjälper. Inom de nordiska länderna är förekomsten av ensamhet något högre i Finland och Sverige. Ytterligare forskning behövs för att fastställa orsakerna till det.

Ensamhet bland äldre personer är en aktuell fråga, som under senare tid har fått mycket uppmärksamhet i media. Det har också gjorts nationella satsningar för att minska ensamheten bland äldre personer. Mest uppmärksammas har kanske den brittiska satsningen varit. I Storbritannien finns sedan år 2018 världens första ensamhetsminister och en strategi har utarbetats för att minska ensamheten (HM Government, 2018). Strategin förespråkar bland annat sociala aktiviteter på recept, en förändring av lokalsamhällen och dess organisationer för att underlätta möten mellan människor, samt ett arbete mot det stigma som kan finnas rörande ensamhet.

Även i de nordiska länderna har olika satsningar gjorts. Till exempel har den norska regeringen antagit en strategi för att förebygga ensamhet som ett led i folkhälsoarbetet. Sundhedsstyrelsen i Danmark har gett stöd till tolv kommunala projekt som har genomförts i samverkan med frivilligorganisationer för att minska ensamhet bland dem som får hemtjänst. I Sverige har Socialstyrelsen avsatt medel till frivilligorganisationer och stiftelser i syfte att förebygga och bryta ensamhet och isolering bland äldre och i Finland stödjer regeringen, genom Social- och hälsoorganisationernas understödscentral, projekt för att främja hälsa och social välfärd vilket inkluderar frågan om ensamhet.

Hanna Uotila har i sin doktorsavhandling 2011 "Vanhuus ja yksinäisyys" granskat äldre personers egen uppfattning om ensamhet, orsaker till den och vad som kunde lindra känslan av ensamhet. Undersökningen visade, att ensamhet är en mycket privat och individuell upplevelse. Krav på åtgärder som lindrar känslan av ensamhet bland äldre förekom bl.a. inom medias tidningstexter. I dessa riktade sig kravet mot samhället, anhöriga och även till de äldre själva, med förslag att öka de sociala aktiviteterna. För att lindra känslan av ensamhet poängterade däremot de äldre själva betydelsen av sådana aktiviteter som man kan göra ensamma. Ensamhet definieras i båda sammanhangen enligt människans egna erfarenheter, vilket gör att metoderna för att lindra ensamheten inte heller kan vara enhetliga.

I Uotilas undersökning lyfte de äldre fram vad som förorsakar en känsla av ensamhet hos dem själva, men även vad ensamhet hos äldre över huvud taget kan bero på. Orsaken till ensamhet sågs inte som en enskild faktor utan fenomenet sågs som komplext. Ensamhet förklarades som ett tillstånd med få människorelationer, försvagad fysisk funktionsförmåga, en förändrad bild av sig själv och de äldres svaga ställning i samhället.

I sin doktorsavhandling hänvisar Uotila till att de äldre sällan själva lyfter upp olika gruppsammankomster, som primär metod att lindra känslan av ensamhet. Deltagare framhöll till och med en motvilja mot ordnade gruppsammankomster. Om det i gruppen finns deltagare med partner kan den egna känslan av ensamhet förstärkas. Det finns även forskningresultat som visar att äldre personer har haft nytta av gruppsammankomster. Människorelationernas betydelse lyftes fram i de äldres egna berättelser. De betonade relationer till sina kära, så som barn och barnbarn, och berättade om gemensamma mat- och

kaffestunder som erbjöd en orsak till att träffas inom familjen eller med vänner. Även sällskapsdjur som umgänge erbjöd enligt de äldre lindring av ensamhetskänslan.

Trots att en del av de äldre berättade att de aktivt söker andra människors sällskap, förväntade sig största delen att andra tar kontakt med dem. Paradoxalt kan de till och med vara ovilliga att knyta nya vänskapsband med personer i samma ålder. Att ersätta gamla människorelationer med nya vänskapsband ansågs inte möjligt. Många försöker lindra känslan av ensamhet genom verksamhet som man kan göra ensam, så som att lyssna på musik, titta på TV, promenader, hushållsarbete, trädgårdsskötsel och läsning. Känslan av ensamhet undveks också genom att helt enkelt inte tänka på negativa saker.

Ibland skiljs mellan social och emotionell ensamhet. Social ensamhet handlar om en upplevd avsaknad av sociala relationer i vidare bemärkelse, att inte höra till en grupp eller ett sammanhang. Den emotionella ensamheten handlar om upplevelsen att inte ha någon nära förtrogen vän, en avsaknad av intimitet. Utifrån skillnaden mellan social och emotionell ensamhet blir det begripligt att en person kan uppleva (emotionell) ensamhet även om hon/han har ett brett umgänge, och (social) ensamhet även om hon/han har en eller flera nära vänner men saknar ett större sammanhang.

Beslutsfattarna bör vara medvetna om att vissa samhälleliga lösningar kan leda till att ensamheten ökar, medan andra kan leda till att den minskar. Redan i planeringsfasen borde man bedöma hur besluten påverkar ensamheten, på samma sätt som man redan i dag bedömer konsekvenserna av besluten för de båda könen eller funktionshindrade personers liv. I synnerhet då det gäller riskfyllda faser i livet (arbetslöshet, mödrar som stannar hemma, återvändande till arbete efter moderskapsledighet, pensionering, flyttning) bör man stödja kommuninvånarna då det gäller integrering och att hitta sällskap, skapa mötesplatser där man träffar människor.

En kartläggning av behoven av social aktivitet och stödjande av deltagande är en central del i verksamheten för att främja kommuninvånarnas hälsa. Utveckling av nya verksamhetssätt för att möjliggöra socialt deltagande behövs i situationer då samhällets ekonomiska resurser är mycket knappa, men man strävar efter att stödja äldre människors boende hemma och välbefinnande.

Betydelsen av sociala relationer och aktiviteter för hälsa och välbefinnande på äldre dar' bör poängteras. Det är viktigt att, varken underskatta eller förbise yttre sociala omständigheters betydelse för välmående bland äldre grupper, inklusive individuella sociala nätverk och relationer. I rapporter presenteras ett starkt forskningsunderlag för den sociala delaktighetens hälsofrämjande effekter bland äldre och detta bör i högre grad beaktas i planering av all service som berör och riktar sig till äldre målgrupper. Samtidigt som det är viktigt att också här beakta mångfalden – en del äldre uttrycker att de känner sig ofrivilligt ensamma, medan andra frivilligt valt att inte vara socialt delaktiga och är nöjda med det.

1 Fritidsverksamhet

För denna grupp arrangerar fritidsenheten en gedigen verksamhet genom Orkidé- digitala- och Kraft i åren grupperna. Syftet och målsättningen med denna verksamhet är att upprätthålla rörelseförmågan så att de äldre invånarna längre klarar sig att vara självständiga och kunna bo hemma. Cirka 150 seniorer deltar varje vecka i de olika grupperna.

Följeslagarkortet gör det enklare för rörelsehindrade eller långtidssjuka att ta del av motion och kultur. Kortet berättigar till fritt inträde för en assistent till de idrottplatser och kulturtjänster som kommunen har fastställt. Personer bosatta i Kimitoöns kommun som behöver en assistent kan ansöka om följeslagarkortet.

Verksamheten inom anpassad motion har utvecklats mycket under de senaste åren i och med ett projekt som Kimitoöns kommun deltog i. För anpassad motion finns ett tvärasektorellt nätverk som bygger upp och utvecklar verksamheten.

Både Kraft i åren grupperna och Orkidé-grupperna är unika. Dessutom ger Long Living -kortet rabatt till privata idrottsanläggningar för seniorer.

6.16.2 Kulturverksamhet

Filmverksamheten, evenemang och festivaler erbjuder ett stort utbud av varierande kulturhändelser för alla åldrar (se arbetsför ålder).

Kimitoöns bibliotek ger tillgång till mångsidig litteratur, kulturevenemang och deltagande aktiviteter. Kimitoöns bibliotek erbjuder IT stöd enligt behov och tillgång till litteratur för dem som inte längre kan ta sig till biblioteket bl.a. genom samarbete med äldrevården.

I samarbete med Röda Korsets Åbolands distrikt ordnas kulturvänverksamhet. Samarbetet fortsätter och vidareutvecklas.

Serviceboenden erbjuder Kulturpiller i form av kulturaktiviteter och upplevelser förverkligade av kulturaktörer för seniorer. Verksamheten fortsätter och vidareutvecklas.

Däröver skall uppsökande kulturarbete göras för att verksamheten skall nå seniorer brett. Kulturen tar i beaktande signaler från fältet samt seniorers behov och stödjer seniorers välmående med kulturverksamhet.

3 Föreningar

Föreningar som riktar sig till seniorer är många, t.ex. pensionärsföreningarna och Röda Korsets lokala avdelningar som på olika sätt stödjer, aktiverar och hjälper dem. Men också föreningar som inte specifikt riktar sin verksamhet till endast seniorer uppmuntrar dem varje vecka till aktivitet och samvaro.

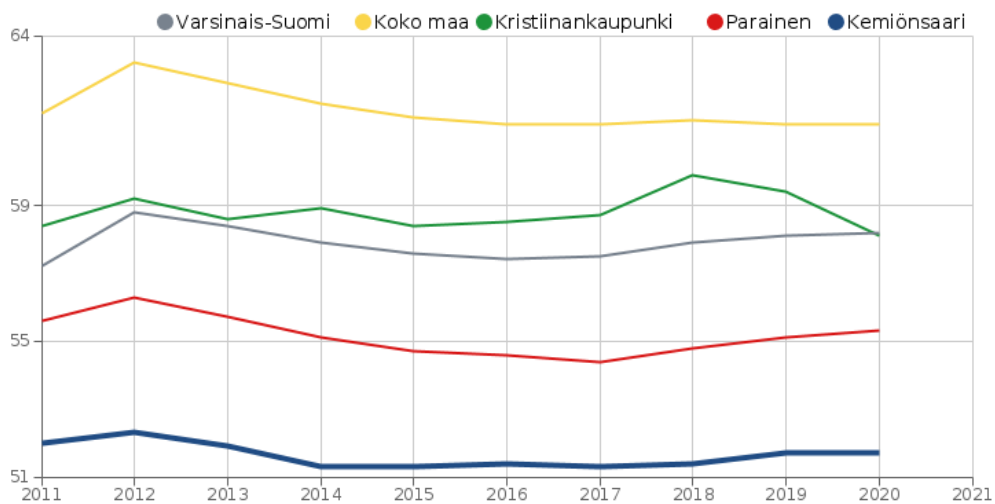
Dessutom är många andra organisationer från den tredje sektorn aktiva i denna åldersgrupp, t.ex. församlingens verksamhet, Solglimten (som upprätthålls av en stiftelse), volontärverksamheten som upprätthålls av Sagalund o.s.v.

4 Vuxeninstitutet

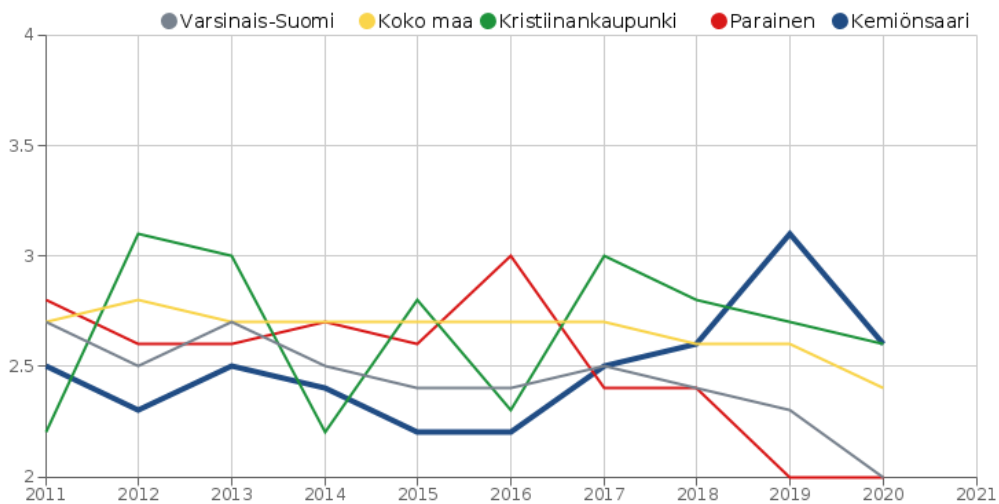
Vuxeninstitutet har ett mångsidigt kursutbud för *alla åldersgrupper* och *alla* intressen (se arbetsför ålder). Seniorerna är den största gruppen bland kursdeltagarna. Undervisningen ordnas dagtid och kvällstid, under veckoslut, som intensivkurser, termins- eller läsårskurser och som webbkurser.

6.17 Indikatorer

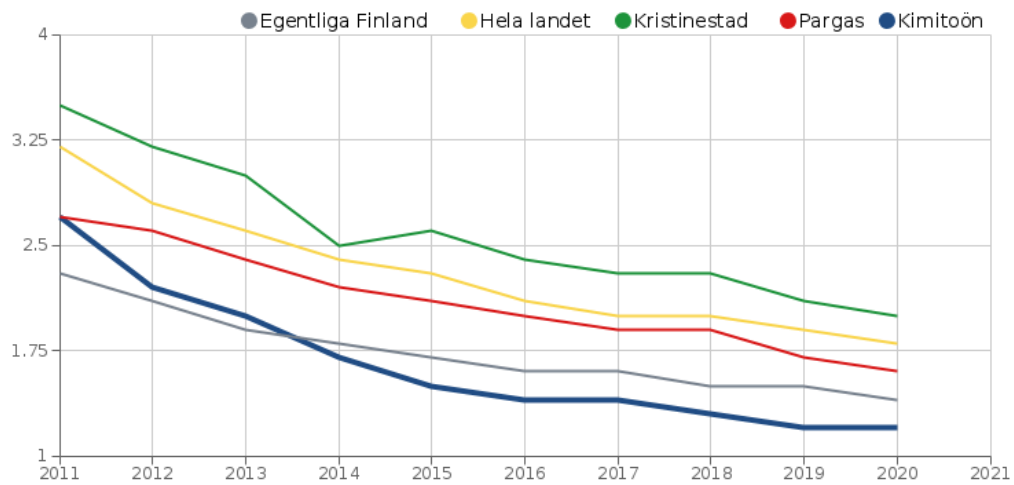
Personer i åldrarna 65 år och över med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

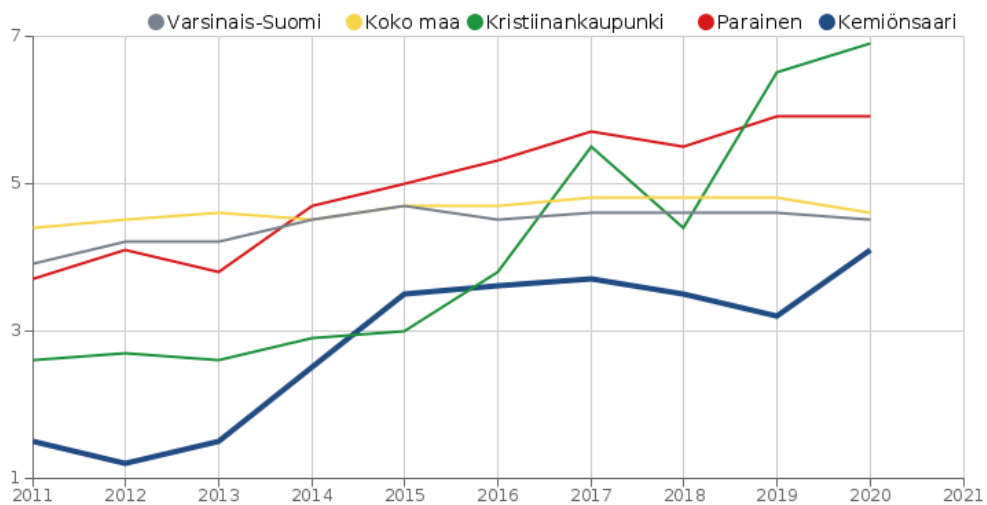
Patienter i åldrarna 65 år och över som vårdats på sjukhus på grund av skador och förgiftningar, % av befolkningen i samma ålder (år 2018 preliminär uppgift)

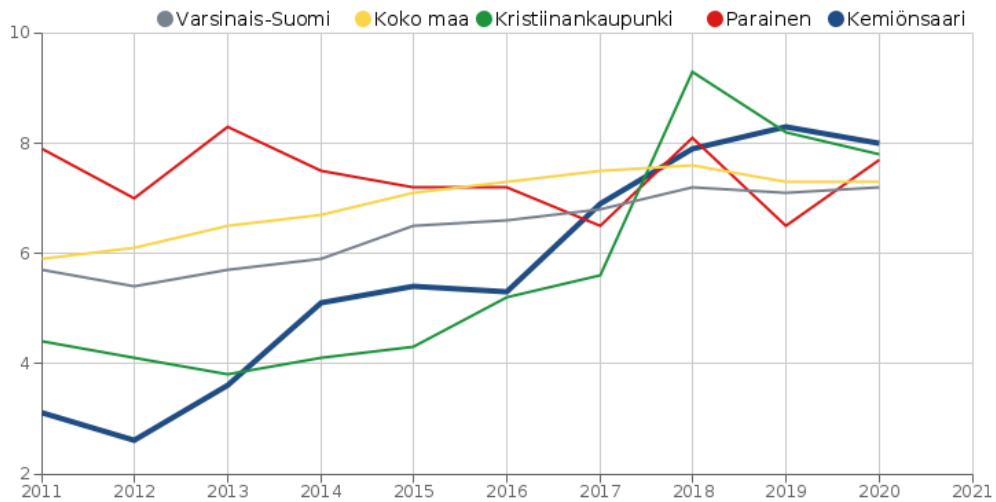
Personer i åldrarna 65 år och över som fått full folkpension, % av befolkningen i samma ålder

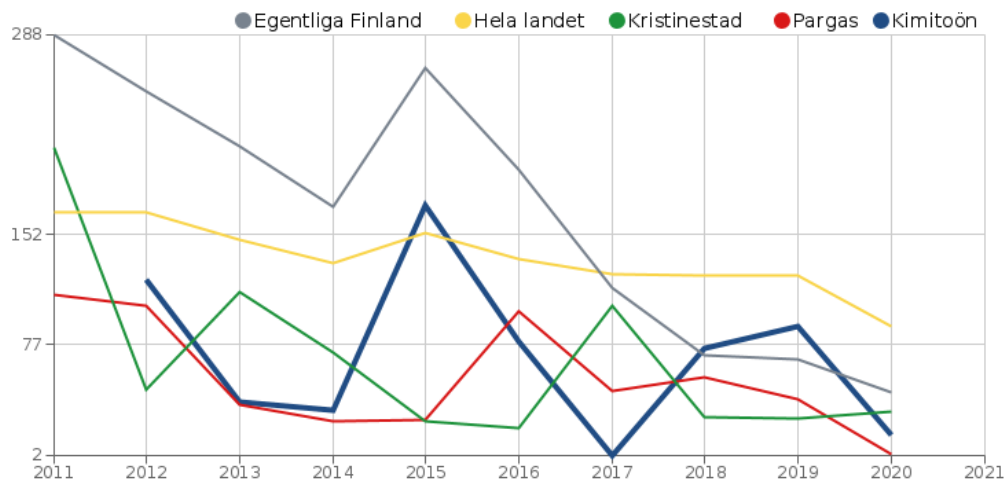
Klienter i åldrarna 75 år och över som omfattats av stöd för närståendevård under året, % av befolkningen i samma ålder

Klienter i åldrarna 75 år och över inom serviceboende för äldre med heldygnsomsorg 31.12, % av befolkningen i samma ålder

Antal vård dygn i åldrarna 75 år och över inom psykiatrisk institutionsvård / 1 000 i samma åldrar (år 2018 preliminär uppgift)

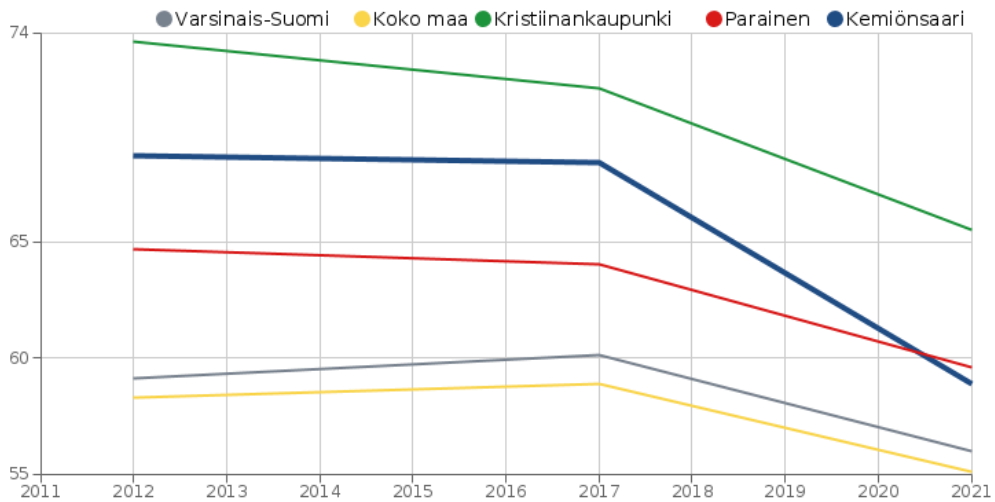
6.18 Välfärdsplan 2022-25

Kategori	Mål/mätare	Åtgärder	Fortsatt beredning
Förebyggande rusmedelsarbete	Minska användningen av rusmedel/ enkät 2022 och 2025	1. Förebyggande rusmedelsplan uppgörs 2. tredje sektorn sammankopplar 3. kommunens egen pensionärsgrupp	Välfärdsgruppen
kost & motion	Höja den fysiska funktionsförmågan, så att äldre längre kan bo hemma/enkät 2022 och 2025	1. utveckla digital motion (enkel teknik) 2. Utveckling av motionsvänverksamheten 3. Användning av 52 motionskort i ABL, FB, Insta och hemsidan 4. Beställningsarbete från föreningarna (bidrag) 5. Erbjuder skollunch rester till frivillig organisation 6. Matservicedistribution till samlingsal tex. solkulla 7. Näringsrik mat som tema på DC 8. Erbjuder skollunch i samband med gymnastikgrupp	Välfärdsgruppen
gemenskap, ensamhet och delaktighet	Öka det psykiska välbefinnandet/ enkät 2022 och 2025	1. Utredande av anropstaxi 2. stödvänverksamhet för äldre utvecklas 3. höja digitala kunskapsnivån 4. Utveckla minnesvänverksamhet 5. Skapa ett vardagsrum (tex. Biblioteket var det arrangeras ledd verksamhet och rådgivning (information) av ett mångprofessionellt team. Arbetsnamn: Torget 6. Personer som går i pension som resurs inom tredje sektorn	Välfärdsgruppen

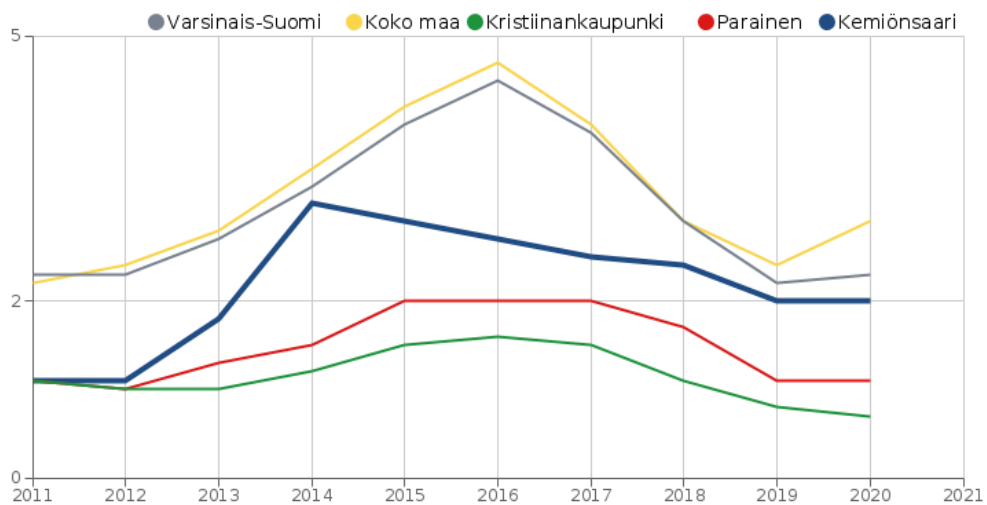
7 ALLA ÅLDERSGRUPPER

7.19 Indikatorer

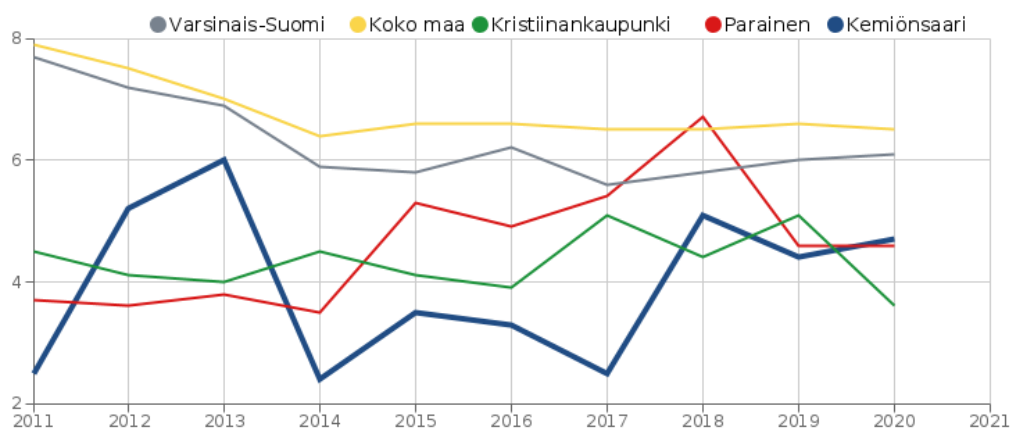
Valdeltagande i kommunalvalen (%)

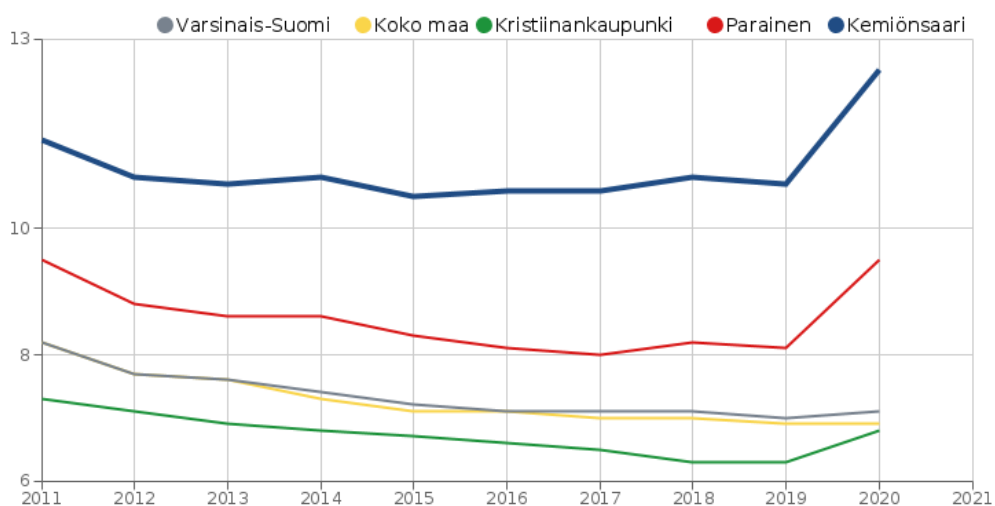
Långtidsarbetslösa, % av arbetskraften

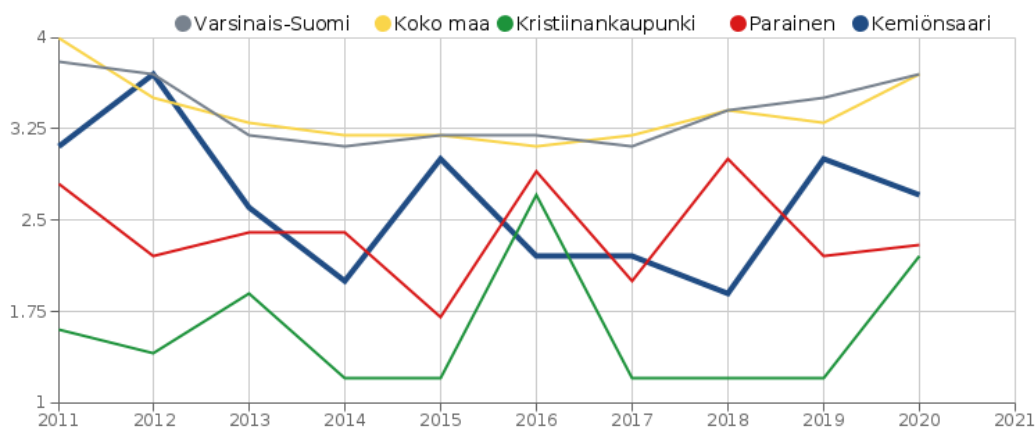
Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom / 1000 invånare

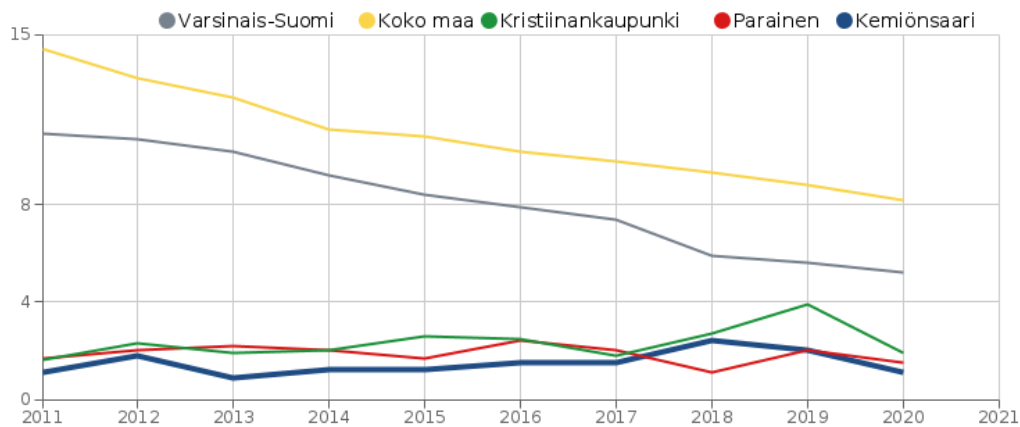
Försäljning av alkoholdrycker omräknad till liter 100-procentig alkohol per invånare

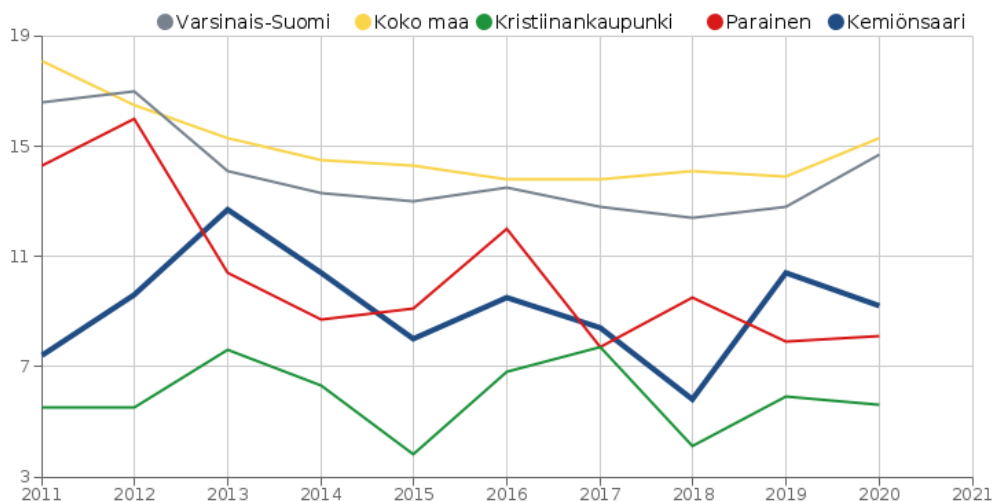
Rattfylleri som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

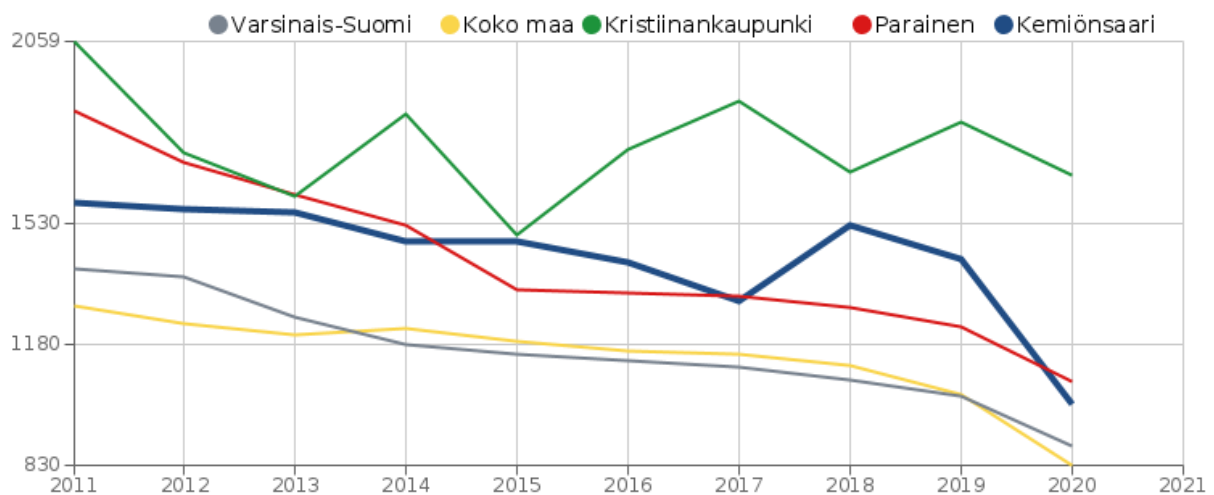
Personer som omhändertagits pga. alkohol och andra droger / 1 000 invånare

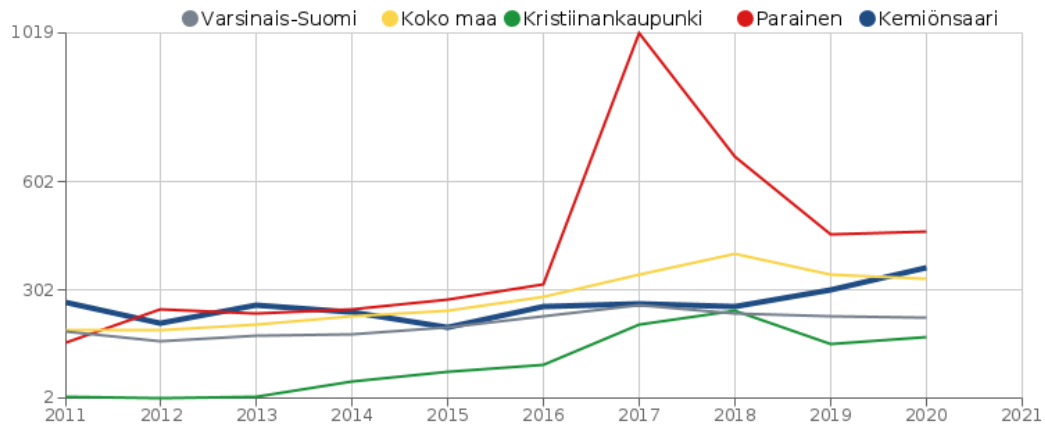
Personer som misstänks ha begått brott under påverkan av alkohol och/eller andra droger / 1 000 invånare

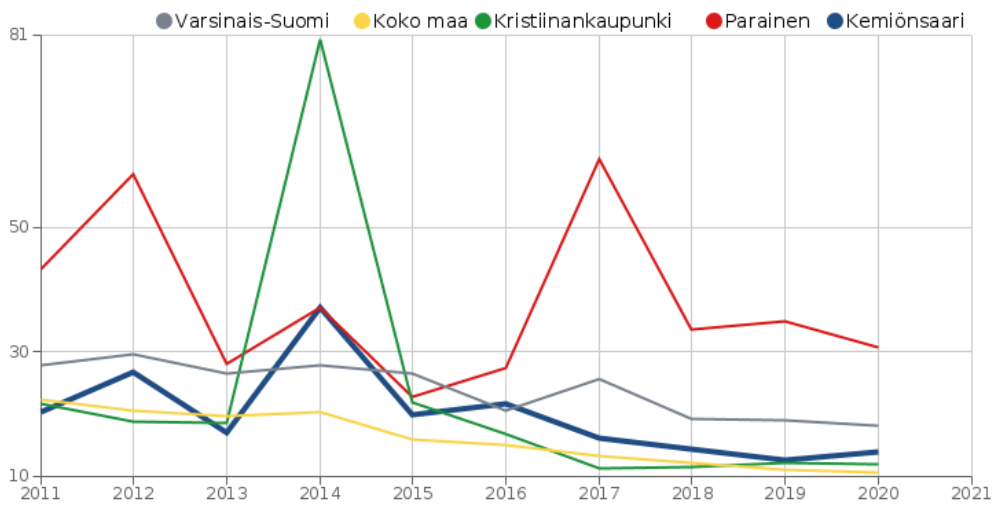
Läkarbesök inom primärvårdens öppenvård / 1 000 invånare

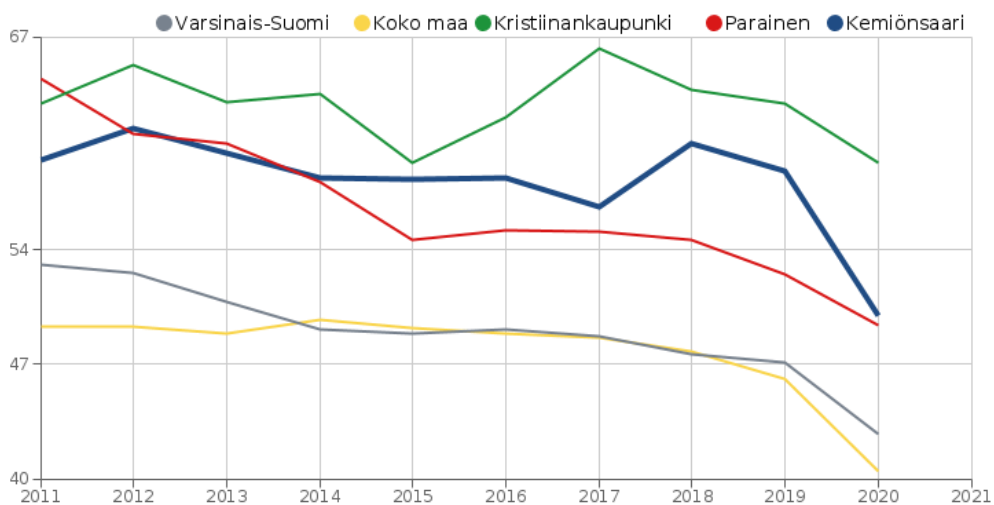
Andra öppenvårdsbesök (hos annan personal än läkare) inom primärvården / 1 000 invånare

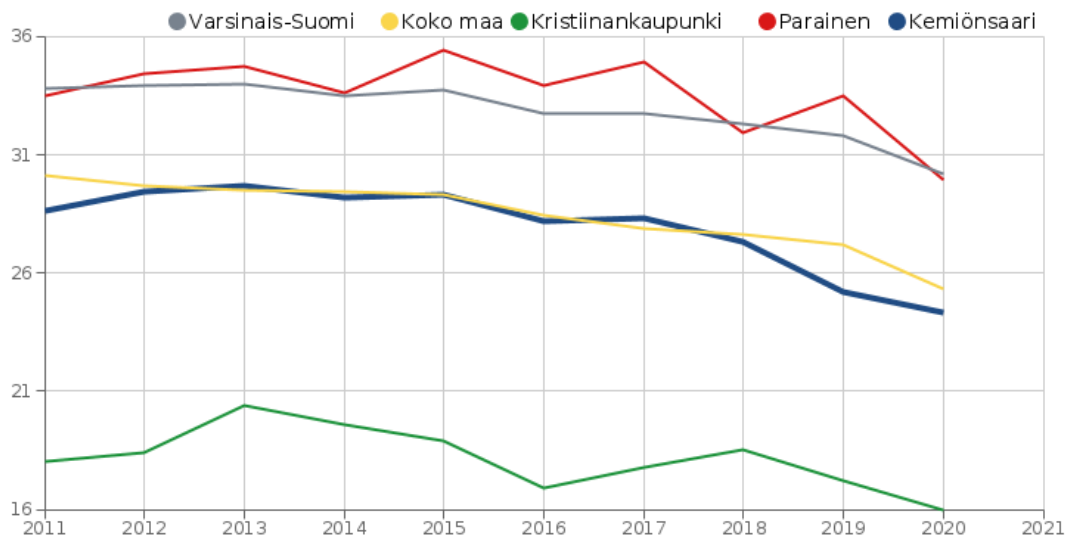
Slutenvård inom primärvården, medelvårdtid (år 2018 preliminär uppgift)

Läkarens patienter inom primärvården totalt % av befolkningen

Personer som fått ersättning för besök hos privatläkare, % av befolkningen

7.20 Valfärdsplan 2022-25

Kategori	Mål/mätare	Åtgärder	Fortsatt beredning
Hälsöfrämjande verksamhet	Orka bättre i vardagen/antal deltagare och kurser	1. Kommunen går med i Arkeen voima programmet	Valfärdsgruppen
Delaktighet	Öka delaktigheten bland invånarna / Antal förhandsbedömningar samt antal ansökningar	1. Förhandsbedömning av konsekvenserna, minst två/år 2. Deltagande budgetering	Valfärdsgruppen
Samarbete	utökat samarbete med tredje sektorn/Antal tillfällen och antal föreningar	1. Öka samarbetet med tredje sektorn (föreningsparlament) 2. Bidragsmöjligheterna utvecklas och förnyas	Valfärdsgruppen

8 Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder

Valfärdsberättelsen är en del av kommunens strategiska ledning och används i planeringen av ekonomin och verksamheten. Om arbetet med valfärdsberättelsens förverkligande rapporteras årligen i samband med bokslutet. Vinterhalvåret 2023-24 görs en omfattande rapport till fullmäktige med indikatorer från THL skolhälsoundersökning. I slutet av perioden görs en helhetsutvärdering som kommer att fungera som grund för valfärdsberättelsen 2026-29.

9 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin

Kimitoöns kommunstrategi ”Saltstänk och livskraft 2022-2025”

Strategin är byggd att fungera som en vägvisare och som ett förhållningssätt för kommunen i vid bemärkelse. I strategin ”Saltstänk och livskraft 2022-2025” har man försökt beakta att kommunens roll och verksamhet märkbart kommer att förändras under den tidsperiod strategin gäller. Strategin kan och ska därför inte ge exakta svar, utan fungera som en ledstjärna för våra prioriteringar och beslut.

Strategin bygger på tre delar - gemenskap, ett smart grepp och en aktiv partner.

Gemenskap handlar om att stärka och systematisera samarbetet med föreningarna och tredje sektorn. Vi tar också ställning för ett öppet klimat och ett inkluderande förhållningssätt. Vi vill att en levande, positiv tvåspråkighet ska finnas med ända från småbarnspedagogiken, genom skolåren till vuxenutbildningen.

Ett smart grepp handlar om en balanserad, långsiktig ekonomi, om en smidig förvaltning och om att sätta en positiv nettoinflyttning som ett centralt mål. Digitalisering innebär verksamhetsutveckling och att vi tar tillvara ny teknik. Vi tar också ställning för att på bred front jobba för att det ska vara så lätt som möjligt att ändra sin fritidsbostad till fast bostad. Ett smart grepp handlar också om att vi ska ha attraktiva boendemiljöer och ökat bostadsbyggande. Vi vill också bli alltmer klimatsmarta och göra hållbara val. Gymnasiets marina linje ska stärkas och bli ett visitkort för hela kommunen.

En aktiv partner handlar om samarbetet med företagen och om att skapa en gemensam lösningsorienterad, samarbetsanda. Vi ska också jobba för att tillsammans med företag och tredje sektorn skapa aktiviteter under alla säsonger, året om och främja en god självförsörjningsgrad av arbetsplaster i kommunen. I rollen som en aktiv partner lyfter vi fram intressebevakningen och betydelsen av att kommunen finns med i olika nätverk. Också kommunikationer på land, till havs och i den digitala världen är prioriterade här.

Gemenskapen, ett smart grepp och en aktiv partner stöds av **en rejäl dos framtidstro**. Vi tror på och agerar utgående från att vi varje dag skapar en lite bättre version av Kimitoön. Vi tror att många små åtgärder leder till stora resultat. Vi jobbar långsiktigt och stegvis för att skapa en starkare framtid.

10 Särskilda program och planer för främjande av välfärden

Omsorg

1. Plan för att stöda den äldre befolkningen 2021-2026
2. Välfärdsplan för barn och ungdomar
3. Program för integrationsfrämjande
4. Handlingsplan för rådgivning, skol- och studerande hälsovård och förebyggande mun- och tandvård

MoT

1. Trafiksäkerhetsplan 2020-
2. Kimitoöns kostpolicy 2017-
3. Mark- och boendepolitiska programmet

Utveckling

1. Handlingsplan för besöksnäringen
2. Skärgårdsprogrammet

Förvaltning

1. Likabehandlings- och jämställdhetsplan

Bildning

1. Strategiprogram för kultur, konst och kreativitet
2. Skolornas läroplaner
3. Skolornas förebyggande rusmedelsplaner
4. Hälsomotionsstrategi

11 Godkännande av planen

Välfärdsberättelsen är godkänd i Kimitoöns kommunfullmäktige 14.2.2022